

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

11

LETO 2020
LETNIK LXXIX
ISSN 0350-4573

Ščúkar (foto: anja)

Elektronska oblika glasila

Spoštovani ribiči.

Že pred časom smo napovedali uvedbo elektronske oblike glasila Ribič. Priprava je stekla po novem letu in že pred poletjem smo lahko začeli testirati. Ker je zopet pred vrati obnove članstva v ribiških družinah, lahko ob tem tajnika vaše ribiške družine obvestite še, katero obliko glasila želite prejemati. Lahko se odločite za papirno obliko, kot ste jo dobivali že sedaj, lahko pa se odločite za elektronsko obliko, ki jo boste dobivali na elektronski naslov. Pri tem morate tajniku navesti vašo elektronsko pošto, ki jo bo vnesel v program Klen in označil, da želite prejemati elektronsko obliko glasila. Na začetku vam bomo pošiljali še obe obliki, po nekaj številkah v letu 2021 pa boste prejeli le obliko, za katero ste se odločili. To vam ne bo prineslo nobenih dodatnih stroškov ali nevšečnosti. Skrb za naravo je eno naših poslanstev. Zato smo opustili plastičen ovitek in prešli na prijaznejši papir, sedaj pa bomo tudi z elektronsko obliko glasila pripomogli k zmanjšanju onesnaževanja okolja (manj CO₂, manj porabljenege lesa).

Zbirko elektronskih Ribičev si lahko ogledate na povezavi: <http://eribic.ribiska-zveza.si>. Za vprašanja smo vam na voljo na elektronskem naslovu glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Primer sporočila, ki ga boste skupaj z glasilom prejeli na vaše elektronske naslove:

Uredništvo glasila Ribič

● OBVESTILO

Razpis natečaja 34. Odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho 2020 in 23. Državnega prvenstva Slovenije v vezanju umetnih muh

Ribiška zveza Slovenije razpisuje natečaj **34. Odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho 2021 in 23. Državnega prvenstva Slovenije v vezanju umetnih muh**, ki poleg mednarodne uvrstitve domačim vezalcem prinaša tudi naslov državnega prvaka.

Vealci lahko sodelujete v naslednjih kategorijah:

1. suhe muhe,
2. ličinke in mokre muhe,
3. potezanke,
4. realistični vzorci.

Pogoji za tekmovanje

1. Vezalec lahko sodeluje v vsaki od navedenih kategorij le z enim vzorcem, ki naj ga pošlje v dveh primerkih, in s katerim se ni udeležil še nobenega natečaja.

2. Za vsak vzorec je treba navesti:

- znano ali novo ime izdelka (v primeru, če je novo, naj bo izvirno in po možnosti kratko),
- geslo, s katerim vezalec pred komisijo izkaže svojo istovetnost,
- vezalne sestavine (telo, krilca, rep ...),
- velikost in tip trnka,
- ime živali, ki jo vezalec posnema, po možnosti priložiti njeno fotografijo (velja samo za kategorijo realističnih muh).

Žirija bo zavrnila vse vzorce, za izdelavo katerih bodo vezalci uporabili dele pravih insektov (krilca, noge ...).

4. V spremnem pismu naj vezalec navede svoje osebne podatke (ime, priimek, naslov, e-naslov, telefon, državo, za katero tekmuje), ime muhe in geslo ter ga v zaprti ovojnici priloži izdelku, dvojniki pisma pa ohrani za dokazilo avtorstva.

5. Žirija bo pri ocenjevanju v 1., 2. in 3. kategoriji upoštevala naslednja merila:

- razmerje med vezalnimi prvini,
- trdnost in tehnično dovršenost izdelave,

- ustreznost izbire gradiva,
- splošen vtis in
- inovativnost.

Pri ocenjevanju izdelkov v 4. kategoriji – realistični vzorci – bo največji poudarek na posnemovalni uspešnosti.

6. Žirija si pridržuje pravico do naknadne razvrstitve vzorcev, če bo menila, da niso prijavljeni v ustrezno kategorijo.

7. Odločitev žirije je dokončna.

8. Žirija bo upoštevala izdelke, ki bodo oddani na pošto **do vključno 31. januarja 2021**.

Izdelke pošljite na naslov:
Ribiška zveza Slovenije (za natečaj 2021)
Tržaška cesta 134
SI- 1001 Ljubljana

Na podlagi navedenih meril bo žirija izbrala po tri najboljše izdelke v posamezni kategoriji in podelila diplome ter nagrade za prva tri mesta.

Vljudno vas prosimo, da vse navedene podatke izpišete čitljivo, izdelke pa pošljete v embalaži, v kateri bodo zavarovani pred poškodbami med transportom!

Rezultati bodo razglašeni na zaključni prireditvi, o čemer boste udeleženci natečaja poprej pisno obveščeni.

Vse slovenske vezalce vljudno vabimo k udeležbi, saj tako sodelujete tudi v tekmovanju za državnega prvaka.

Luka Hojnik,
predsednik Muharsko-
vezalske komisije RZS

Dr. Miroslav Žaberl,
predsednik RZS

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

Člani:
Egon Dolenc, Drago Ornik,
Boštjan P. Zagožen, Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:

Člana:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

BESEDA UREDNICE

Elektronska oblika glasila
Nuška Božičnik 322

OBVESTILA

Razpis natečaja 34. Odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho 2020 in 23. Državnega prvenstva Slovenije v vezanju umetnih muh
Luka Hojnik, dr. Miroslav Žaberl 322

AKTUALNO

Spopadanje ribiških družin s posledicami epidemije Covid-19 (3. del)
Borut Jerše, Jure Ušeničnik 324

140 let ORGANIZIRANEGA RIBIŠTVA in 80 let GLASILA RIBIČ

Pomembnejši zgodovinski paberki
Dr. Marjan Toš 326

OHRANIMO NARAVO

Jezero Črnava
Milan Štraus 328
Stanje v Sloveniji (2. del)
Jernej Košir, mag. biol. in ekol. z naravovar. 332

RIBIŠTVO

Osupljiva genetska pestrost »navadnega« pisanca v Evropi
Anja Palandaoeic in Nina Bogutskaya 336

DRŽAVNA PRVENSTVA

Muharji končali državno prvenstvo
Drago Ornik 338

TEKMOVALNA DEJAVNOST

Pokal Sava je osvojila ekipa RD Radeče
Jože Šmejc 340

PREDSTAVITEV RIBIŠKIH DRUŽIN

Ribiška družina Bohinj
Nuška Božičnik 344

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Ribolov v kalnem
Lenart Levičar Bahtijari 346

V SPOMIN

Jože Kosmač 349

RIBIČI PIŠEJO

Čabranka in ribolov med medvedi
Branko Hriberšek 350

Lep ribiški dan na Savinji
Igor Miličič 352

MLADI RIBIČ

Kako nastane glasilo Ribič
Nuška Božičnik 354

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Še en som velikán
Oste Bakal 356

MUHARSKI KOTIČEK

Miti in resnice o lahkem priboru (2. del)
Tomaž Modič 357

RIBIČI KUHAJO

Ribji fileji v svinjski mrežici in riba po senegalsko
Borut Jerše 359

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Spopadanje ribiških družin (3. del) s posledicami epidemije covid-19

Nadaljujemo s predstavitvijo izkušenj ribiških družin, kako je epidemija covid-19 vplivala na njihovo delo. Po izkušnjah RD Barje in Novo mesto smo tokrat vprašali predstavnike RD Tolmin, kako se soočajo s to trenutno težavo.

RD Tolmin šteje blizu 400 članov, ki niso le iz Posočja, ampak prihajajo iz vse Slovenije, veliko jih je tudi iz tujine. Tako imajo v svojih vrstah ribiče iz Avstrije, Nemčije in Italije, celo z Danske, Švedske in Nizozemske. RD šteje tudi 40 mladincev. Gospodarijo s 433 ha voda v tolminskem ribiškem okolišju, imajo kar 164 km ribolovnih rek, glavni sta Soča in Idrijca s pritoki ter akumulacijsko jezero na Soči v Mostu na Soči. Vsi revirji so salmonidni, edini dovoljen način ribolova je muharjenje, in to le z brezalustnikom. Revirji so v treh občinah: Bovec, Kobarid in Tolmin.

Epidemija koronavirusa je grobo posegla v njihovo poslovanje. Verjetno so med najbolj prizadetimi RD pri nas. »Od leta 1987, ko sem vstopil v RD, družina še ni bila v tako težkem položaju, kot smo sedaj,« je povedal Milan Berlot, ki je vodenje RD prevzel predlani. Epidemija ni le zelo otežila dela RD, ampak je tudi izredno oklestila njihove prihodke.

Njihova najpomembnejša riba je soška postrv. RD Tolmin se lahko pohvali z lastno vzrejo soške postrvi, pri čemer so imeli v zadnjem času nemalo težav. Najprej so zaradi okužbe v ribogojnici in vdora vidre izgubili matično jato. Z veliko napora so v naravnem okolju uspeli najti 16 genetsko čistih soških postrvi, iz katerih vzpostavljajo novo matično jato plemenk. Letos so iz nje v vodo že vložili ikre in nekaj enoletnih mladice, dveletne pa so kupili pri Zavodu za ribištvo Slovenije. V naslednjih letih bodo lahko ponovno v lastnem ribogojstvu vzredili soške postrvi od iker do dve- in triletnih mladice. Velika težava je tudi izpad vzreje soškega lipana, kjer pri iskanju primerkov v naravi doslej niso bili uspešni.

RD ima močno lastno ribogojstvo, imajo tri ribogojne objekte: vališče v Modreju ter dve ribogojnici na Tolminki. Za izgradnjo nove ribogojnice leta 2015 je RD ustanovila podjetje Faronika, d. o. o., katerega 100-odstotna lastnica je RD, podjetje pa upravlja z

vsemi ribogojnicami. V ribogojstvu je redno zaposlenih šest ljudi. V Faroniki poleg rib za porabljanje lastnih voda vzrejajo tudi konzumne ribe. V zadnjem času so se še bolj usmerili v predelavo. S proizvodi, kot so prekajene postrvi in ribji namazi, s čimer dosegajo boljše cene, so s sodelovanjem z nekaterimi gospodarskimi organizacijami s področja trgovine uspeli nekoliko ublažiti težave. Ne gre pozabiti, da je bila izgradnja nove ribogojnice za RD zelo velik zalogaj, zato ima ribogojnica tudi dolgeve, kar težave še povečuje.

V preteklosti je RD Tolmin s sistematičnim delom razvila ribolovni turizem na svojih vodah na visok nivo. Med tujimi muharji je med najbolj prepoznavnimi v Sloveniji. Že v letu 2002 je RD naročila raziskavo, v kateri je dr. Caroline Sullivan iz Centra za ekologijo in hidrologijo v Walifordu v Angliji ugotovila, da je prav ribolovni turizem – muharjenje eden vodilnih turističnih izdelkov v Posočju, soška postrv in lipan pa najbolj zaželeni ribi, zaradi katerih, poleg lepote narave, prihajajo k nam muharji z vsega sveta. RD je zadnjih 20 let sistematično vlagala v promocijo muharjenja na svojih vodah. V prvi polovici leta je koronavirus domala v celoti prekinil prihod tujih muharjev, posledično pa tudi povzročil nenadomestljiv izpad prihodkov od ribolovnih dovolilnic. RD Tolmin je ena takih, ki največji del prihodkov ustvarja prav iz prodaje turističnih ribolovnih dovolilnic. Tako je zagotavljala nemoteno poslovanje, izpolnjevanje zahtev gospodarjenja iz RGN, vzrejo in vlaganje rib ter številne druge aktivnosti. Za ponovno naseljevanje svojih voda na leto nameni več kot 200.000 evrov. V drugem delu leta se je situacija nekoliko izboljšala. Nekaj tujcev je le prišlo, vendar večinoma šele po 15. juniju. V celoti je bilo v obdobju januar–september ribiških turistov le slabih 30 odstotkov glede na lansko število. Pri tem je za strukturo ribiških turistov na Soči značilno, da jih je več kot 95 odstotkov tujih, le

nekaj odstotkov je domačih. Pri tujcih so na prvem mestu ribiči iz Nemčije, sledijo jim Francozi, Avstrijci, Italijani, Skandinavci, Švicarji in drugi, ne le iz Evrope, ampak z vsega sveta. Prav tem je bil prihod letos tako rekoč onemogočen glede na prekinjen letalski promet in zaprte meje. So pa v RD veseli, da so še pravočasno prešli na spletno prodajo ribolovnih dovolilnic, ki se je izkazala za zelo pomembno odločitev.

V začetku leta je bilo zaradi omejevanja gibanja na občino stalnega bivališča veliko nezadovoljstvo tudi med člani, ne le iz treh občin, kjer so vode RD, ampak tudi iz drugih delov Slovenije, od koder imajo veliko članov, pa tudi iz tujine.

»Tudi v času epidemije smo zagotovili ribiško čuvajsko kontrolo po celotnem območju ribiškega okoliša. Zaradi finančnih težav smo začasno omejili sodelovanje s pogodbeno vezanimi čuvaji, več dela je opravil profesionalni čuvaj. Povečanega krivolova nismo zaznali. Zelo dobro sodelujemo z medobčinsko redarsko službo, policijo, lovci in koncesionarji, ki črpajo gramoz. Vsi si med seboj pomagamo. Niso pa v tem času mirovali plenilci, kormorani, čaplje in veliki žagarji, ki nam povzročajo veliko škode na ribah. V zadnjem času nam veliko škode naredijo tudi vidre, ki jih včasih ni bilo pri nas, v zadnjem času pa so se zelo razmnožile. Pri svojem delu pogrešamo pooblastilo, da bi lahko ob vodi delovali tudi kot prekrškovni organi,« je povedal Tomo Sotenšek, zaposlen na RD kot vodja gojitvenočuvajske službe.

Ves čas je normalno delovala glavna pisarna, kjer imajo glede na velik obseg dela redno zaposleno tajnico. Budno so spremljali vsa obvestila Vlade, člane pa obveščali prek spletne strani. Seje upravnega odbora so vodili večinoma korespondenčno, povečali so komuniciranje prek telefona in elektronske pošte.

Kljub izjemno težkemu položaju, v katerem se je družina znašla, so njihovo

ve oči uprte v prihodnost. »Zavedamo se, da bodo tudi tem temnim časom sledili spet bolj normalni. Zato smo se z vso vnemo posvetili načrtovanju naših aktivnosti v prihodnosti, ki bi nam pomagale, da se čimprej vrnemo v normalne okvire. Tako kot za celo Slovenijo trdno verjamemo, da je prihodnost našega ribolovnega turizma le v nadaljnji borbi za še boljši ribolov, ne pa v masovnem turizmu. Zato želimo imeti v naših vodah domače, kakovostne ribe, predvsem soške postrvi in lipane. Vzrejo želimo imeti doma, saj lahko tako najbolj skrbimo za kvaliteto zaroda. Razmišljamo o nadaljnjem omejevanju dnevnih obremenitev naših voda in uvedbi posebnih revirjev, kjer bo ribolov najboljši, število ribičev pa omejeno, da bi bil njihov užitek v ribolovu in neokrnjeni naravi čim večji. Pri tem pa upamo, da bo država le spoznala pomembno vlogo ribičev pri ohranjanju naših voda in življenja v njih in pomen kvalitetnega ribolovnega turizma za slovenski turizem ter nam prislughnila in nas oprostila vsaj plačila drugega dela koncesijske dajatve za letos,« je načrte za čimprejšnji izhod iz krize strnil predsednik RD Milan Berlot.

RD se je v iskanju dodatnih sredstev povezala tudi z Občino Tolmin, s katero skupaj kandidirata za pridobitev nepovratne finančne podpore Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR) s projektom Festival soške postrvi. Drugi projekt, s katerim se poteguje za sofinanciranje EU – ESPR, pa je Lipan v porečju Soče, katerega prijaviteljica je RD, partner pa Zavod za ribištvo Slovenije. Tudi v prihodnje RD načrtuje sodelovanje v različnih aktivnostih za pospeševanje ribolovnega turizma v Posočju, sodelovanje na

sejmih v tujini, pri organizaciji obiska tujih novinarjev svetovnih muharskih revij in drugih aktivnostih, ki bi pomagale k ponovni oživitvi ribolovnega turizma v Posočju. Pri tem pričakuje pri promociji pomoč tudi krovne organizacije, RZS in povezavo z drugimi RD, Zavodom za ribištvo Slovenije, Slovensko turistično organizacijo in drugimi ponudniki kakovostnih turističnih storitev v Posočju in drugje v državi.

*Borut Jerše,
Jure Ušeničnik*

Soška postrv je vodilna riba RD Tolmin, ki v Posočje privablja muharje z vsega sveta (foto Hany Bany).

Uvoznik in distributer:
INFINITI, Goran Žagar s.p.,
 gsm: 041 654 556
www.infiniti-wonderworld.si
narocila@infiniti-wonderworld.si

6 vrhunskih kavnih napitkov v SAMOPOGREVNI PLOČEVINKI

SLOVENSKO SLADKOVODNO RIBIŠTVO NEKOČ IN DANES (1. del)

Pomembnejši zgodovinski paberki

Slovenija je ena najbolj vodnatih dežel v Evropi. Skupno imamo več kot 9000 ha vodnih površin. Pri tem je še posebno pomembno dejstvo, da imamo na majhnem geografskem prostoru izredno pestrost različnih ribolovnih voda. V Sloveniji tekoče vode delimo na jadransko in donavsko (črnomorsko) porečje; glavna reka prvega je Soča s pritoki, drugega pa Sava s pritoki. Kar 45 rečnih tokov je daljših od 25 km in reka ni enaka reki. Imamo bistre alpske reke, pa tudi popolnoma drugačne, počasnejše kraške reke. Pri tem je razdalja med njimi tako majhna, da ribiči v istem dnevu lahko lovijo na obojih tako različnih vodah, kar ni mogoče skoraj nikjer drugje na svetu. Najbrž je vsa pestrost pripomogla k dinamičnemu razvoju sladkovodnega ribištva na zdajšnjem ozemlju Republike Slovenije, ki je v različnih zgodovinskih obdobjih doživljala manjše in večje spremembe. Dokler ni dozorelo do tiste razvojne stopnje, ko so slovenski sladkovodni ribiči lahko začeli delovati povezano v lastni ribiški organizaciji. Pot do nje ni bila lahka, saj so morali premostiti ne samo zakonske ovire, pač pa tudi narodnostne pregrade, ki so bile značilne za slovenski prostor v drugi polovici 19. stoletja. Zgodovina slovenskega sladkovodnega ribištva in ribiške organizacije je zelo dobro popisana in znana, bistvena poglavja so verodostojno obdelana in predstavljena ne samo ribiči, pač pa tudi preostali javnosti, ki jo ta tematika zanima. Ribiška zveza Slovenije se lahko pohvali z bogato založniško dejavnostjo. Ne samo, da od leta 1948 samostojno izhaja glasilo *Ribič*, ki je ogledalo slovenskega sladkovodnega ribištva, temveč so v dolgih desetletjih izšle tudi zanimive strokovne knjige, ki so pri nekaterih temeljnih sporočilih še vedno izredno aktualne in tudi uporabne. Naj jih naštejemo le nekaj, ki posebno izstopajo in bi po mojem mnenju morale bogatiti strokovne knjižnice vsake ribiške družine in ne nazadnje vseh ribičev. Naj začnem z delom dr. Avgusta Munde, *Ribe v slovenskih vodah*, ki jo je izdalo Slovensko ribarsko društvo leta 1926. Leta 1937 je ugledni znanstvenik, razumnik in avtor dr. Janko Lokar izdal *Lovsko-ribiški slovar*. Delo, ki je izredno skrbno pripravljeno, je aktualno še dandanes. Založila in izdala ga je Zveza lovskih družin Dravske banovine. Nato si sledi nekaj knjig, ki vsaka zase prinašajo uporabno čtivo, in sicer: A. Šulgaj, *Naš potočni rak*, Zveza ribarskih društev Dravske banovine, Ljubljana 1937; M. Svetina – F. Vreče, *Ribe in ribolov v slovenskih vodah*, DZS, Ljubljana 1960 (in druga dopolnjena izdaja leta 1969). T. Korošec – B. Voljč – J. Ocvirk in L. Urbančič, *Muharjenje*, RZS, Ljubljana 1980; Miran Svetina et al., *Sladkovodno ribištvo na Slovenskem*, RZS, Ljubljana 1982; dr. Tomo Korošec, *Ribičija ta naša*, RZS, Ljubljana 1992; B. Skalin, *Ribogojstvo*, ČZP Kmečki glas, Ljubljana 1993; dr. Avguštin Lah et al., *Sladkovodno ribištvo Slovenije v stodesetih letih razvoja (1888–1998)*, RZS, Ljubljana 1998 in Romana Erhatic Širnik, *Slovensko sladkovodno ribištvo in ribiči skozi čas*, RZS, Ljubljana 2012.

Pokojna kolegica dr. Širnikova, s katero vsa dolga leta sodelovala v uredništvu *Lovca*, je zaokrožila bogato raziskovalno delo s področja sladkovodnega ribištva z berljivo napisano zgodovino slovenskega sladkovodnega ribištva. Oprla se je na arhivsko gradivo in mnoge vire ter napisala delo, ki ga bo težko bistveno nadgraditi in dopolniti; morda po posameznih poglavjih in zgodovinskih obdobjih ter iz zornega kota ribiških družin ali njihovih zvez. Prav tako je mogoče uporabiti še marsikaj iz bogatih depojev ribiškega oddelka Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri. Zgodovinsko raziskovanje namreč nikoli ni končano in tudi nobeno zgodovinopisno delo ni zaokroženo do take mere, da ga ne bi bilo mogoče nadgraditi. Tudi knjiga uglednega slovenskega geografa in akademika dr. Avguštin Laha sodi med temeljna zgodovinska dela z ribiško tematiko, tako da lahko v pričujočih feljtonskih zapisih zgolj povzemamo nekatere pomembnejše ugotovitve obeh

omenjenih avtorjev oziroma predstavimo manj znana dejstva za starejša obdobja. V tem pogledu sem po dogovoru z urednico *Ribiča* tudi zasnoval krajši feljton, ki mu bosta sledili še kratka zgodovina glasila *Ribič* in predstavitev nekaterih pomembnejših osbnosti, ki so z velikim elanom in osebnim zgledom pomembno oblikovali podobo slovenskega sladkovodnega ribištva. Ob koncu tega uvodnega razmišljanja

Pribor za ribolov nekoč

mi, spoštovani ribiči in bralci, dovolite še nekaj – namreč zelo dobronamerno polemiko o začetkih slovenske ribiške organizacije. Moj dolgoletni prijatelj ter izredno cenjeni nekdanji predsednik RZS Borut Jerše je v predgovoru h knjigi kolegice Erhaticeve leta 2012 zapisal, da je ustanovitveni datum slovenske ribiške organizacije 1. december 1880. To je res, če se lahko strinjamo z njim, da je odločitev skupine uglednih ribičev za ustanovitev ribiške organizacije na Kranjskem hkrati že lahko njen začetek. Zgodovinsko točneje oziroma nesporno leto ustanovitve bi bilo leto 1881, ko je bilo Ribarsko društvo za Kranjsko dejansko ustanovljeno. Predlagam torej, da bi ostali pri zgodovinskem datumu 17. januarju 1881, ko je potekal ustanovni občni zbor samostojnega ribarskega društva za Kranjsko s sedežem v Ljubljani. Za kanček dobre volje – kruh se mesi dalj časa, tudi vzhaja počasi, pečen pa je šele takrat, ko ga gospodinja potegne iz peči, ga ohladi in nareže za lačna usta.

Ribiči in ribištvo v davnini

Ljudje so že od pradavnine lovili ribe v rekah, potokih, jezerih in morju. Na začetku so si pomagali na zelo preprost način – z rokami, sulicami ali pa so na potokih naredili enostavne ograje oziroma pregraje. Iz prazgodovine so znane arheološke najdbe lesenih, koščenih ter kamnitih trnkov in harpun. V tistem

Koliščarji na Barju

času so iznašli čolne, mreže, vrše, zavite trnke, vrvce, kamnite uteži, kar priča, da je bil ribolov že od nekdaj pomemben vir preživetja. Arheološke najdbe pričajo, da je ribolov pomemben vir prehrane že od pradavnine.¹ Ribolov za preživetje so poznali že ljudje v paleolitiku (2 milijona pr. n. št.), mezolitiku (10.000 let pr. n. št.) in neolitiku (8.000 let pr. n. št.). Prve najdbe ribiških priprav so stare okoli 10.000 let. Tudi ostanki ribjih kosti in stenske slike v jamah pričajo, kako pomemben vir prehrane so bile ribe v zgodovini. Na začetku so lovili na zelo preprost način, s časom so izumili in pozneje tudi izdelovali trnke, vrvce, mreže itn. Za lovljenje in prevoz rib je bil potreben tudi čoln. Na začetku je bil dolg nekaj metrov, dovolj velik za dva človeka in preostalo opremo.² V prvi vrsti je ribolov služil v prehranjevalne namene, za preživetje. Najprej je človek lovil ribe v kalužah, ki so ostale po povodnjah. Z ribolovom so se ukvarjali tudi koliščarji na Ljubljanskem barju in drugod v alpskem prostoru. Izkopanine, poslikave v votlinah, najdeni fosilni predmeti nas učijo, da je bil v pradavnini poleg lova ribolov eden najpomembnejših načinov človekovega prehranjevanja.

Za naša območja o vsem tem nima natančnejših kronoloških podatkov. Zagotovo so na veliko ribarili mostiščarji na Ljubljanskem barju, saj so arheologi našli mnogo ostankov predmetov in

različnih pripomočkov, ki so takratnemu človeku služili za ribolov. Z ribami so se tudi preživljali. V mostiščarskih kulturah je bila ekonomika lova in ribolova zelo uveljavljena. Med divjadjo prevladujejo jelenjad, vidre, kune, risi, bobri, barjansko govedo, divji prašiči in bizoni. Jedilnik mostiščarskega človeka so popestrile tudi ribe. Najraje so lovili kapitalne ščuke, some in krape, od ptičev pa pelikane,

prehrane in celo kot predmet trgovske menjave, in to v vseh letnih časih. V srednjem veku so ribe postale nikogaršnja lastnina, ribolov je spadal med tlačanska opravila, ki pa so ga tlačani znali obrniti tudi sebi v prid. Čeprav so bile predpisane hude kazni, so se ljudje zlasti v 14. stoletju na veliko ukvarjali s krivolovom in ribe zelo radi lovili po celotnem ozemlju zdajšnje Slovenije, tudi na Štajerskem in v Slovenskih goricah. V 15. stoletju so na primer grofje Celjski dovoljevali ribolov za plačilo tudi nekaterim kmetom. Za slovensko ozemlje so znani primeri, ki pričajo o lovu rib v Bohinjskem jezeru. Tam so bohinjski kmetje lahko lovili ribe za denar, ki so ga morali plačati blejski gosposčini. Ribolovnih pravic, ki jih je vladar lahko podeljeval tudi posvetni gospodi, je bila deležna tudi takratna Ljubljana. Kot zanimivost naj navedemo, da so v upornem letu 1515 slovenski kmetje med zahtevami v času kmečkega upora terjali od fevdalnih gospodov prost lov in ribolov kot svojo nezapisano, a hkrati neodtujljivo pravico.

Upodobitve rib najdemo tudi v rokopiših, na freskah, mozaikih, slikah, fotografijah, v ljudskih pregovorih, ne

Jezus z ribiči

štoklje in gosi.³ Iz rimskega obdobja so znanstveniki na bregu Ljubljanice v bližini Vrhnike odkrili železen dvozob in trizob, ki spadata v začetek prvega stoletja našega štetja.⁴ V rimskem obdobju so bile ribe pomemben vir prehrane za vojake, njihove spremljevalce, sužnje in preostalo prebivalstvo. V tistem obdobju je bila riba v nekaterih predelih sveta simbol za prehrano in uživanje, po njej so posegali najvišji sloji in sužnji. Z njeno simboliko in dejansko uporabnostjo so povezani tudi predkrščanski čas in vsa poznejša zgodovinska obdobja. Slovanski predniki so ribolov cenili kot zanesljiv vir

³ Zgodovina Slovencev, Ljubljana 1979, 33.

⁴ Sladkovodno ribištvo na Slovenskem, Ribiški zbornik (urednik Miran Svetina), Ljubljana 1982, 8.

nazadnje je bila riba pomemben simbol krščanstva. V antiki so imeli pravico do lova vsi tisti, ki so živeli v bližini voda. V času fevdalizma si je pravico do ribolova prilastil vladar, ki jo je za usluge ali odškodnino odstopil svojim vazalom ali cerkvenim veljakom. Ščasoma se je pravica do ribolova vse bolj drobila; plemstvo jo je podarjalo nižjemu plemstvu, v privilegijah so jo dobili tudi posamezni trgi in mesta. Z njimi so dobili tržani in meščani pravico do svobodnega ribolova in tudi prodaje rib. Ribolovne pravice posameznikov so bile dokaj različne; utemeljene so bile z določeno vodo, določenim številom ribičev, načinom ribolova in določenim številom rib.⁵

Dr. Marjan Toš

¹ Fosilna riba je bila najdena tudi v okolici Olimja.

² www.rd-radgona.si z dne 20. 6. 2020.

⁵ www.rd-sotla.si z dne 20.06. 2020

Jezero Črnava

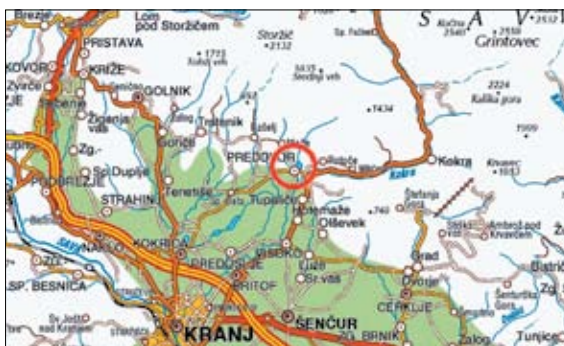
Črnava je malo umetno jezerce na obrobju Preddvora, nastalo kot odziv razvoja lokalne turistične organizacije in lesarskega obrata. Po zapisih in pripovedovanju domačinov je bil pobudnik ojezeritve dela gozdnate soteske potoka Bistrice takratni predsednik Turističnega društva Preddvor Tone Tičar s podporo Lesno industrijskega podjetja Hrib (*kasneje Jelovica*), ki je potreboval rezervoar vode za pogon svojih vodosilnih naprav. Za uresničitev cilja je delovodja lesnega obrata Jože Stanca prispeval z gozdom poraščeno zemljišče (*vključno z izkupičkom od požaganega in prodanega lesa*), projekt pa so finančno podprli še Skupščina občine Kranj z 1 milijonom, krajanje Preddvora s samopriskom v višini 1,5 milijona in Turistična zveza Slovenije z 800.000 takratnih dinarjev. Leta 1958 se je pričela sečnja gozda in čiščenje soteske (*v veliki meri tudi s prostovoljnim delom krajanov*) ter za tem izgradnja betonsko - kamnite pregrade in polnjenje jezera. Jezero so poimenovali po temnem smrekovem gozdu Črnava, ki je nekoč poraščal sotesko ter ga za javnost svečano odprli 20. 6. 1959. Že od predvojnih časov je na tej lokaciji obratoval Hotel grad Hrib (*klimatsko letovišče*), leta 1974 pa so neposredno na sami brežini jezera pozidali še Hotel Bor (*danes Hotel Alma*) in tako dali nov zagon k razvoju turizma Preddvora.

Geografski in hidrološki podatki:

- makrolokacija: Občina Preddvor;
- mikrolokacija: Preddvor;
- povodje: Donavsko - Kokra, Sava;
- vodni vir: potok Bistrica;
- površina: 25.000 m²;
- prostornina (*ocena*): 60.000 m³;
- dolžina obale: 854 m;
- dolžina sprehajalne poti: 810 m;
- največja globina: 6 m;
- nadmorska višina: 476,70 m.n.m.

Jezero Črnava iz zraka (*Atlas okolja*).

Jezero Črnava na obrobju Preddvora (*Geopedia*)

Namembnost jezera in upravljanje ter vzdrževanje jezerske infrastrukture

Status lastnika in upravitelja jezera Črnava ni povsem dorečen. Občina Preddvor je lastnik, nima pa koncesije za njegovo upravljanje oziroma je jezero vpisano v Seznam obstoječe vodne infrastrukture (*Uradni list RS, številka 63/06, 96/06*) v upravljanju Ministrstva za okolje in prostor – Direktorata RS za vode – Urada za upravljanje z vodami – Sektorja območja zgornje Save iz Kranja, vzdrževanje njegove vodne infrastrukture pa izvaja izbrani koncesionar, za to vodno območje konzorcij NIVO EKO, HNG Mengeš in EHO projekt Ljubljana. Pri normalnem obratovanju jezera ta podatek za občestvo ni pomemben. Pomemben pa postane, ko se pojavijo zahteve po

večjih sanacijskih in vzdrževalnih ukrepih (*razpoke v težnostni betonsko - kamniti pregradi, tesnitev jezerske sklede – poroznost aluvialnih nanosov dna in brežin*) s posledico praznjenja jezera, kot se je to dogajalo v letih 1986, 1997/1998 in 2010. Iz javno dostopne predstavitve vodnogospodarskega projekta Uroš Ferjana »Sanacija pregrade in jezera Črnava v Preddvoru« (*MVD 1997, GV 1999*) je razviden obseg in zahtevnost vzdrževalnega posega v letu 1997/1998. Vse opisane poškodbe in slabosti so odpravili. Tiste iz leta 2010 pa verjetno ne v celoti. Potapljači Športno raziskovalnega društva Destroyer Sub iz Kranja so namreč leta 2014 zaznali v jezerskem dnu nov odtok vode. Ker nisem nikjer zasledil napovedi sanacije sodim, da ta ni kritičen in je vodna bilanca jezera še vedno pozitivna (*odtok vode skozi podtalje in izhlapevanje je manjše od dotoka površinske vode*) ter še ne zahteva ponovnega spuščanja jezera za izvedbo vzdrževalnega ukrepa njegove tesnitve.

Potok Bistrica ima hudourniški značaj. V času vremenskih ujm in spomladanskega topljenja snega

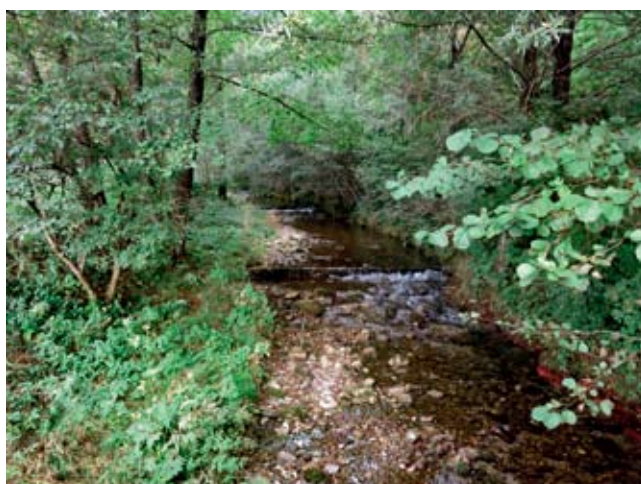
Jezero iz hotelske terase.

Jezero iz sprehajalne poti.

Jezero iz izliva potoka Bistrice.

Potok Bistrica v svojem koritu skozi sotesko.

prinaša iz padavinskega območja velike količine plavja (*neraztopljeni plavajoči delci, prod, lesna masa, ...*), ki se s padcem transportne sposobnosti vode useda znotraj akumulacijskega prostora jezera. Da bi preprečili prehitro zapolnitev jezerske skleda in zmanjšali stroške njenega vzdrževanja so leta 1975 takratni vodarji na iztoku potoka v jezero zgradili visok prelivni prag s prodnim žepom, ob vsakokratnem praznjenju jezera pa odstranili usedlino dna iz območja pregrade. Očitno pa je prodonosnost potoka velika. Ob zadnjem obisku jezera sem zasledil, da je izlivni del z žepom že dodobra zapolnjen z več 100 m³ proda, ki počasi leze v jezersko skledo in ga bo potrebno odstraniti za vzpostavitev prvotne funkcionalnosti tega hidrotehničnega objekta.

Jezero z neposredno okolico, če izvzamem pet sekvoj in drugo eksotično drevje v parku gradu

Hrib (*zaščitena drevesna vrednota lokalnega pomena*), večje naravne vrednosti nima. Prav tako je z vidika prostornine in kote obratovanja nedorečena njegova protipoplavna raba. Ohraniti in razvijati ga je potrebno izključno v turistične namene, pri tem pa športni ribolov (*ribolovni turizem*) ne sme izostati.

Kakovost vode jezera

Državni imisijski monitoring kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda - jezer ter zadrževalnikov v Sloveniji potoka Bistrice in jezera Črnava ne mogoče najti verodostojnih zapisov upravitelja, ki bi kaj več povedali o kakovostnih parametrih njune vode. Sem pa zasledil zapise o prekomernem razraščanju vodne kuge oziroma račje zeli (*Elodea canadensis*) v letih 2013 in 2014, kar nakazuje na prisotnost hranil

(fosforja in dušika) v jezeru ter podatek, da je Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano dne 21. 6. 2017 izvršil vzorčenje ter analizo vode po standardih kakovosti za mikrobiološke parametre celinskih voda, ki izkazuje njeno primernost za kopanje. Seveda pa zgolj enkratni ugoden rezultat vzorčenja vode še ne pomeni, da ima jezero status naravnega kopaljšča. Za pridobitev tega bo moral njegov upravitelj v sklopu načrtovanih razvojnih projektov celovito obdelati ta segment posebne rabe vode z:

- mikrobiološkimi (*kolimforne bakterije, streptokoki fekalnega izvora*) in kemijskimi analizami (*temperatura, Ph vrednost, prosojnost, vsebnost raztopljenega kisika, nasičenost z kisikom, vidne nečistoče, mineralna olja, amonij, nitrat, fenoli, ...*), predpisanimi za javne kopalne vode;

- opredelitvijo mikrolokacije javnega kopaljšča glede na rezultate analiz o razporeditvi prisotnih

Prelivni prag s prodnim žepom na izlivu potoka Bistrice.

Prodni žep je zapolnjen in naplavina že leze v jezersko školjko.

Težnostna betonsko-kamnita pregrada s sprehajalnim mostičem.

Jezero in širša okolica je na informacijskih tablah zadovoljivo predstavljena.

onesnaževal na jezeru in rabo njegovega omejenega prostora za že podeljene vodne pravice (*športni ribolov, čolnarjenje*);

- pridobitvijo statusa naravne kopalne vode;
- opredelitvijo infrastrukture javnega naravnega kopališča, njegovega upravljanja in pogojev rabe.

Ribe in ribištvo

Za potok Bistrica in jezero Črnava nisem nikjer zasledil bioloških ali drugih raziskav zato vse podatke povzemam po javno dostopnem Ribiškem katastru Zavoda za ribištvo Slovenije.

Potok Bistrica s površino okoli 3.000 m² (od izvira do izliva v jezero Črnava) ima status salmonidnega gojitvenega revirja s poselitvijo potočne postrvi (*Salmo trutta m. fario*) in kaplja (*Cottus gobio*).

Jezero Črnava ima status športno – ribolovne vode in ga poseljuje:

- postrvi (*Salmonidae*): potočna postrv (*Salmo trutta m. fario*), šarenka (*Oncorhynchus mykiss*);
- lipani (*Thymallidae*): lipan (*Thymallus thynnallus*), katerega ribolov pa v jezeru ni dovoljen.

Očitno pa je podatek ribiškega katastra pomanjkljiv. Ob večkratnem opazovanju gibanja rib po površini in v plitvinah jezera sem ob številnih šarenkah zasledil še prisotnost kle-na (*Leuciscus cephalus*). Glede na število zaznanih osebkov bi si celo upal trditi, da je ta prevladujoča vrsta v jezeru. Prav tako je bil do leta 2014 v jezeru prisoten gojeni krap (*Cyprinus carpio*), ki pa so ga ob takratnem vzdrževalnem

praznjenju izločili in preselili. Podatkov o eventualni prisotnosti rakov in školjk ni, se pa bojim, da bodo obiskovalci v ta naravni biser s supi (kljub prepovedi njihove uporabe) vnesli potujočo trikotničarko (*Dreissena polymorpha*).

Jezero Črnava je sestavni del Gornjesavskega ribiškega območja – Kranjskega ribiškega okoliša (*Sava od Majdičevega jezua do jezua HE Medvode z odtočnim delom Majdičevega kanala in pritoki na teh odsekih*). Ta je z koncesijsko pogodbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za 30 let dodeljen v upravljanje Ribiški družini Kranj. To je ribiška organizacija z dolgoletno

Izdelava, prodaja in servisiranje ribiške opreme.

Na zalogi imamo pestro izbiro umetnih muh, ki jih izdelujemo tudi po vaših željah.

GSM: 040/225-516; e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com;

spletna stran: www.ribistvo-mozina.si

Nova čolnarna s preddvorsko floto.

Nekoč pomol, danes pa počivališče mlakaric in sivih čapelj.

Hotel Alma in hotel grad Hrib.

tradicijo, katere nastanek sega v leto 1953, ko je prišlo do ukinitve takratne Gorenjske ribiške zadruge. Okoli 170 članski kolektiv ribiške družine danes upravlja z 238,85 ha velikim ribiškim okolišem, kar je precej več kot ob njeni ustanovitvi. Njihovo uspešnost dela je moč spremljati v naši stanovski reviji. Bi pa k tem opisom zelo rad dodal še kaj več o športnem ribolovu na Črnavi. Žal v času mojih obiskov jezera na njem nisem srečal ribičev, če izvzamem njihove pernate tekmece na visokih nogah.

Razvoj turizma

Preddvor s svojo okolico predstavlja tradicionalno klimatsko letovišče in zdravilišče ter ima

bogato zgodovinsko (*grad Dvor iz 12. stoletja, grad Hrib iz 16. stoletja, grad Turn iz 15. stoletja, Pusti grad iz 12. stoletja, župnijsko cerkev sv. Petra iz leta 1156/1751, cerkev sv. Lovrenca, cerkev sv. Jakoba, ...*) in naravno zapuščino (*Hudičev Boršt na Zaplati, dolina reke Kokre, jesenov drevored za zaljubljene mladoporočence in zaščitene sekvoje v parku gradu Hrib, mala gozdna učna pot, ...*). Če k temu dodam številne kolesarske poti ter njegovo izhodišče za planinske vzpone na Sv. Lovrenc (892 m), Sv. Jakob (961 m), Potoška gora (1283 m), Kališče (1540 m), Mali Grintovec (1813 m), Srednji vrh (1853 m), Cjanovca (1820 m), Krvavec (1853 m), Storžič (2132 m) je prisotnost sta-

cionarne in izletniškega turizma v tem prostoru izkazana. Usmeritve njegovega razvoja so podane v javno dostopnih listinah: »Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Preddvor« (*Občina Preddvor 2014*), »Turistično – geografske značilnosti in možnosti razvoja turizma v Občini Preddvor« (*Jakob Ercegovič, 2016*), »Strategija trajnostnega razvoja Občine Preddvor s poudarkom na turizmu 2026« (*Svetovanje za razvoj, 2016*), ... Bi pa iz teh povzel samo tiste naloge/projekte, ki se nanašajo izključno na jezero Črnava, kjer se predvideva obnova hotela grad Hrib in hotela Alma, ureditev kopališča ter kampa, sonaravna ureditev obale s sprehajalnimi potmi in urbano opremo, razvoj ponudbe na jezeru, ...nekaj pa so jih tudi že uresničili (*tipski leseni čolni, nov pomol za čolne, plovni red, ...*). Žal nikjer nisem zasledil članskega ribolova in ribolovnega turizma. Oba sta lahko gonilo in podpora razvoja gostinsko – turistične dejavnosti na jezeru Črnava. Prepričan sem, da se obstoječe vodstvo ribiške družine tega zaveda. Zavedati pa se morajo tega tudi odločujoči lastniki in vplivni deležniki upravljanja jezera ter zainteresirani lokalni ponudniki storitev in produktov. Vsi so namreč prisiljeni drug drugemu pomagati in medsebojno sodelovati pri uresničevanju cilja, ta pa mora biti skupek uravnoteženih želja tega prostora.

*Besedilo in fotografije:
Milan Štraus*

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran.

Stanje v Sloveniji (2. del)

Predzadnji del prispevkov o hidromorfoloških obremenitvah vodotokov v Sloveniji je namenjen predstavitvi Programa ukrepov upravljanja voda in njegovemu izvajanju. Vodna direktiva članicam EU nalaga, da morajo za doseg okoljskih ciljev v roku devetih let od veljavnosti direktive sprejeti program ukrepov, ki morajo biti izvedljivi najpozneje dvanajst let po tem datumu.

Program ukrepov upravljanja voda in izvajanje ukrepov

Program ukrepov upravljanja voda je v slovenski pravni red prenesen z Zakonom o vodah. Vsebuje temeljne ukrepe, po potrebi tudi dopolnilne. Temeljni ukrepi se nanašajo zlasti na varstvo, urejanje in rabo voda. Dopolnilni ukrepi

pravljanja voda je veljal za obdobje 2009–2015. Aktualni Program ukrepov upravljanja voda (2016–2021) so sprejeli oktobra 2016 in se nanaša na izvajanje ciljev nacionalnega programa upravljanja z vodami in Načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja. Sestavljen je iz temeljnih in dopolnilnih ukrepov za doseganje ciljev na

deset temeljnih ukrepov (štiri, ki se že izvajajo, in šest, ki se še ne izvajajo v celoti) in štiri dopolnilne ukrepe.

V nadaljevanju bomo predstavili že omenjene ukrepe iz programa in njihovo izvajanje iz Poročila o izvajanju Programa ukrepov upravljanja voda v obdobju od oktobra 2016 do septembra

Kanal (sicer nedelujoče) ribje steze HE Vuzenica (foto: Jernej Košir, 2020)

Betonsko zavarovane brežine pod HE Vuzenica (foto: Jernej Košir, 2020)

pa se nanašajo na sprejemanje dogovorov o zmanjšanju obremenjevanja voda, na spodbujanje smotrne rabe voda ter na izobraževanje in raziskovanje vprašanj, ki se nanašajo na varstvo voda. Če se ugotovi, da okoljski cilji ne bodo doseženi, mora ministrstvo ugotoviti razloge, pregledati in proučiti izdana dovoljenja in koncesije, pregledati in prilagoditi programe monitoringa ter vladi predlagati, da sprejme dodatne ukrepe, vključno z določitvijo strožjih mejnih vrednosti za obremenjevanje in obremenjenost voda. Vlada program pregleda vsakih šest let in po potrebi dopolni. Novi ali spremenjeni ukrepi morajo biti izvedljivi najpozneje v treh letih od njihove določitve.

Prvi sprejeti program ukrepov up-

vodnih telesih površinskih in podzemnih voda. Temeljni ukrepi se delijo na temeljne ukrepe *a*, to so ukrepi, ki se v praksi že izvajajo, in temeljne ukrepe *b*, ki so ukrepi administrativne ali upravne narave in določajo aktivnosti, ki so potrebne, da se izboljša učinkovitost pri izvajanju temeljnih ukrepov *a* in se v celoti še ne izvajajo glede na zahteve veljavne zakonodaje. Dopolnilni ukrepi so ukrepi za doseganje dobrega stanja voda in so opredeljeni na podlagi ocene verjetnosti, da okoljski cilji do leta 2021 ne bodo doseženi.

Na področju hidromorfoloških obremenitev so temeljni ukrepi naslovljeni predvsem na okoljski cilj preprečevanja slabšanja stanja voda zaradi novih posegov v vodno okolje. Program vsebuje

2018. Poročilo je bilo pripravljeno maja 2020. Podrobnejša vsebina omenjenih dokumentov je dostopna na spletnih straneh Ministrstva za okolje in prostor. Posamezni ukrepi so določeni za nekatera ali vsa vodna telesa površinskih voda, izvajajo pa jih ministrstva, organi v sestavi ministrstev, lokalne skupnosti, upravljavci in koncesionarji za posebno rabo vode, izvajalci obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in odvajanja ter čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode, povzročitelji obremenitve idr.

Temeljni ukrepi

Ime temeljnega ukrepa a: Ukrepi, ki se navezujejo na doseganje dobrega ekološkega

Prečrpavanje mulja pri HE Vuhred (foto: Jernej Košir, 2018)

potenciala pri proizvodnji električne energije v velikih hidroelektrarnah

Povzročitelj obremenitve (sektor): Energetika.

Ukrepi

1. Opredelitev načina izvedbe ukrepov na zelo preoblikovanih vodnih telesih (priprava in verifikacija projektne naloge, strokovnih podlag ter po potrebi sprememba poslovnikov za posamezno zelo preoblikovano vodno telo (MPVT)).

2. Uravnavanje hitrosti dviga spodnje vode (zagotoviti uravnavanje nihanja vodnih količin dolvodno od pregrade).

3. Zagotavljanje premeščanja za ekološki tip značilnih rinjenih plavin.

4. Gradnja prehoda za vodne organizme ali premeščanje rib.

5. Namestitev odmrlih drevov (brežine se utrjuje s sidranjem odmrlih drevov zaradi pozitivnih vplivov na morfologijo struge in s tem možnost izboljšanja obrežnih habitatov).

6. Strojno čiščenje zamuljenega dna vodnega telesa.

7. Sonaravna ureditev na območjih togih asfaltnih in betonskih zavarovanj brežin.

Nosilci in izvajalci ukrepa: Dravske elektrarne Maribor, Savske elektrarne Ljubljana, Soške elektrarne Nova Gorica in Hidroelektrarne na spodnji Savi.

Izvajanje: Ni podatka o pripravi podlag za opredelitev načina izvedbe ukrepov na MPVT, glede na poročila izvajalcev ukrepa ukrepe deloma izvajajo.

Ime temeljnega ukrepa b: Priprava podrobnejše ocene izvajanja ukrepov, ki se navezujejo na doseganje dobrega ekološkega potenciala pri proizvodnji električne energije v velikih hidroelektrarnah in po potrebi priprava podrobnejših usmeritev za njihovo izvajanje

Ukrep

1. Priprava podrobnejšega pregleda ukrepov, ki se navezujejo na doseganje dobrega ekološkega potenciala na velikih hidroelektrarnah (2017).

2. Izdelava poročila o izvajanju ukrepov (2017–2018).

3. Preveritev ustreznosti izvajanja ukrepov, po potrebi priprava usmeritev za izvajanje in priprava predloga za izvajanje novih dopolnilnih ukrepov (2018–2019).

Nosilec in izvajalec ukrepa: Ministrstvo za infrastrukturo (MZI).

Izvajanje: Poročilo navaja, da MOP ni prejel informacije, katere aktivnosti iz ukrepa je izvedel MZI; le-to je v okviru letnega poročila podalo samo informacijo, da nalogo izvajajo podjetja za proizvodnjo električne energije v velikih HE.

Ime temeljnega ukrepa b: Usmeritev sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda v upravljanje z vodami

Ukrep: Izvede se sprememba predpisov, ki opredeljujejo porabo sredstev, zbranih z dajatvami za obremenjevanje voda tako, da se sredstva, zbrana z dajatvami za obremenjevanje voda, porabijo izključno za doseganje ciljev upravljanja voda iz Zakona o vodah (2017–2021).

Nosilec ukrepa: MOP.

Izvajalec ukrepa: Ministrstvo za finance (MF), Ministrstvo za javno upravo (MJU) in MOP.

Izvajanje: Ni podatka.

Ime temeljnega ukrepa a: Ukrepi, ki se navezujejo na zagotavljanje dobrega stanja voda pri proizvodnji električne energije v malih hidroelektrarnah

Povzročitelj obremenitve: Energetika.

Ukrep: Prekinitev podpor za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov energije iz naprave, ki ne zagotavlja ekološko sprejemljivega pretoka.

Nosilec in izvajalec ukrepa: MZI.

Izvajanje: MOP od MZI ni prejelo informacij glede števila malih hidroelektrarn, ki prejemajo podporo, oz. drugih ključnih informacij.

Ime temeljnega ukrepa b: Posodobitev pogojev za podeljevanje podpor za proizvodnjo električne energije v malih hidroelektrarnah z vidika doseganja dobrega stanja voda

Ukrep

1. Posodobitev predpisa, ki se navezuje na podeljevanje podpor za proizvodnjo električne energije iz hidroelektrarn (2018).

Oplotnica pred hidroelektrarno in malo pod njo (foto: arhiv Zavoda za ribištvo)

2. Izvajanje posodobljenega predpisa pri podeljevanju podpor za proizvodnjo električne energije iz hidroelektrarn (2019–2021).

Podpore, namenjene le tistim malim hidroelektrarnam, ki bodo pri proizvodnji električne energije izvajale vse ukrepe za doseganje ciljev upravljanja voda (npr. zagotavljanje ekološko sprejemljivega pretoka, omogočanje migracije vodnih organizmov, omogočanje premeščanja sedimenta itn.). Ukrep se predvidi na vseh vodnih telesih površinskih voda.

Nosilec in izvajalec ukrepa: MZI.

Izvajanje: Predpis posodobljen, MZI ni podalo poročila o podeljenih podporah glede na nadgrajene pogoje.

Ime temeljnega ukrepa a: Ukrepi za zagotavljanje prehodnosti za ribe preko prečnih objektov

Povzročitelj obremenitve (sektor): Kmetijstvo, industrija, energetika, javne storitve, druge dejavnosti.

Ukrep: Investitor grajenega objekta v vodah mora zagotoviti ustrezen prehod za ribe, lastnik oziroma najemnik pa mora zagotoviti funkcionalnost prehoda. To velja tako za obstoječe objekte kot za novozgrajene.

Nosilec in izvajalec ukrepa: Povzročitelj obremenitve in MKGP.

Izvajanje: MKGP za obravnavano obdobje na MOP ni poročalo o aktivnostih, izvedenih v okviru ukrepa oz. navaja, da ukrep izvaja MOP, ki pa ga ne. MOP

meni, da mora ustrezno poročilo o izvajanju predmetnega ukrepa pripraviti MKGP, ki je pristojno za izvajanje Zakona o sladkovodnem ribištvu (19. člen (3): »Zaradi prehajanja rib čez grajene objekte v vodah mora investitor zagotoviti ustrezen prehod za ribe. Funkcionalnost prehoda zagotavlja lastnik oziroma najemnik objekta.«).

Ime temeljnega ukrepa b: Določitev prioriteta za vzpostavitev prehodnosti za vodne organizme na obstoječih prečnih objektih

Ukrep

Določitev prioriteta za izvedbo ukrepov

navezujejo na zagotavljanje dobrega stanja voda, navezано na hidromorfološke obremenitve

Povzročitelj obremenitve (sektor): Kmetijstvo, industrija, energetika, javne storitve, druge dejavnosti.

Ukrep: Izvajanje pogojev, omejitev in ukrepov Zakona o vodah, ki se nanašajo na preprečevanje poslabšanja oziroma izboljšanje stanja voda, navezано na hidromorfološke obremenitve. Ključna mehanizma za izvajanje zapisanih določil sta vodna pravica in vodno soglasje.

Nosilec in izvajalec ukrepa: MOP.

Izvedba: Ukrep se izvaja v okviru rednih nalog Direkcije RS za vode (DRSV).

Ukrepa

1. Posodobitev zbirke sonaravnih ureditev (2016–2021).

2. Priprava strokovnih podlag za odločanje v postopku pridobitve vodnega soglasja (vidik dobro stanje voda) (2017–2018).

Nosilec in izvajalec ukrepa: MOP.

Izvedba: Ukrep je izveden. Zbirko morebitnih sonaravnih ureditev so dopolnili, DRSV je izdelala Splošne smernice s področja upravljanja z vodami, prav tako usmeritve za izvajanje posegov z vidika zmanjševanja negativnih vplivov posegov na stanje voda (navezано na hidromorfološke obremenitve). Inštitut

Kopičenje sedimenta v reki Dravi (foto: Jernej Košir, 2018)

Reka Drava pozimi (foto: Jernej Košir, 2020)

za vzpostavitev prehodnosti za vodne organizme na obstoječih prečnih objektih (2017–2021).

Obstoječe prečne objekte je treba razvrstiti glede na nujnost za vzpostavitev prehodnosti, in sicer s ciljem izboljšanja ekološkega stanja voda ob upoštevanju strokovnih določil, kot so lokacija prečnega objekta glede na prisotnost ribjih združb, dolžina (z izgradnjo prehoda), vzpostavljene selitvene poti, oddaljenost objekta od izliva vodotoka ...

Nosilec ukrepa: MOP.

Izvajalec ukrepa: MOP in MKGP.

Izvedba: Zavod RS za varstvo narave je v skladu s Programom upravljanja območij Natura 2000 pripravil izbor območij, kjer bi bilo prioriteto treba zagotoviti prehodnost vodnih organizmov s stališča doseganja ciljev na območjih Natura 2000. MKGP je v okviru poročila o izvajanju ukrepa MOP-u poročalo, da so bili v Programu upravljanja rib v celinskih vodah RS do leta 2021 določeni statusi večine prečnih pregrad na vodotokih in da je dogovorjeno, da se pri rekonstrukciji posamezne obstoječe prečne pregrade predvidi in izvede vse ukrepe za omogočanje prehoda rib.

Ime temeljnega ukrepa a: Ukrepi, ki se

Ime temeljnega ukrepa b: Strokovna podlaga za pripravo smernic in mnenj k načrtovanim prostorskim ureditvam

Ukrep: Izdelava strokovne podlage za pripravo smernic in mnenj k načrtovanim prostorskim ureditvam v skladu s predpisi o vodah (2016–2021).

Izdelati smernice za blaženje negativnih vplivov gradnje oziroma vzpostavitev novih intenzivnih kmetijskih in urbaniziranih površin. V strokovnih podlagah je treba opredeliti tudi pogoje in učinkovite omilitvene ukrepe za izvedbo posegov na prispevnih površinah vodnih telesih površinskih voda, kjer je prepoznana pomembna obremenitev zaradi urbanizirane ali intenzivne kmetijske rabe tal.

Nosilec in izvajalec ukrepa: MOP, MKGP, MZI.

Izvedba: Ukrep je izveden, DRSV je posodobila Splošne smernice s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov in državnih prostorskih načrtov. Posodobljene so tudi Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov.

Ime temeljnega ukrepa b: Strokovna podlaga za odločanje v okviru postopka pridobitve vodnih soglasij

za vode RS je izdelal strokovne podlage s podrobno analizo vpliva posameznih ureditev na stanje voda, v strokovnih podlagah so bile določene hidromorfološke spremenljivke, ki so ključne pri oceni vplivov na stanje voda

Ime temeljnega ukrepa b: Proučitev problematike sedimenta z vidika doseganja dobrega stanja voda.

Ukrep: Priprava strokovnih podlag za celovito obravnavo problematike sedimenta z vidika doseganja okoljskih ciljev (2016–2021).

Pregled podatkov o suspendiranem in rinjenem sedimentu na vodotokih, pregled izvedenih študij ter projektov, pregled meddržavnih obveznosti, priprava izhodišč za celovito obravnavo problematike v naslednjem načrtovalskem obdobju s poudarkom na učinkovitih ukrepih.

Nosilec in izvajalec ukrepa: MOP.

Izvajanje: ARSO je izvajala monitoring suspendiranih snovi na devetih merilnih mestih državne hidrološke službe, na področju meddržavnega sodelovanja (Avstrija–Slovenija–reka Drava), poročajo in izmenjujejo podatke o motnosti Drave. ARSO sodeluje tudi v projektih, ki se nanašajo na hidromorfologijo in sedimente, DRSV pa je kot

opazovalec vključena v projekt Danube Sediment Management - Restoration of the Sediment Balance in the Danube River, katerega namen je priprava usklajenih smernic za upravljanje s sedimentom. Strokovne podlage torej še niso pripravljene.

Dopolnilni ukrepi

Ime dopolnilnega ukrepa: Izvedba ukrepov za zmanjšanje negativnega vpliva rabe tal v obrežnem pasu na stanje voda

Ukrepi

1. Priprava strokovne podlage za opredelitev prednostnih območij v sodelovanju z relevantnimi nosilci urejanja prostora (2017).

2. Priprava projektne dokumentacije za opredelitev izvedljivih tehničnih ukrepov za posamezno vodno telo površinske vode (2017–2018).

3. Tehnična izvedba ukrepa (za posamezno vodno telo površinske vode) (2018–2019).

4. Vzdrževanje izvedenih ureditev (2019–2021).

5. Izvedba monitoringa za presojo učinka izvedenega ukrepa (2017–2021).

Ukrepi se nanašajo predvsem na vzpostavitev naravno značilnega obrežnega pasu (nadzorovan sukcesivni razvoj ali celostna zasaditev obrežnega pasu) in sonaravno vzdrževanje domorodne obrežne vegetacije.

Nosilec ukrepa: MOP, MKGP, MZI in koncesionarij.

Izvajalci ukrepa (po ukrepih):

1. MOP

2., 3., 4., 5. MOP, MKGP, MZI, povzročitelji obremenitev.

Izvajanje: V obravnavanem obdobju strokovna podlaga ni bila pripravljena, prav tako ni bila pripravljena projektna dokumentacija. DRSV je zagotovila parcialne aktivnosti v okviru priprave strokovnih mnenj glede zožanja priobalnih zemljišč z vidika vpliva na stanje voda in z vidika skladnosti s cilji upravljanja z vodami, MZI poročila ni podalo, MKGP je v poročilu zapisala, da od MOP strokovne podlage še niso prejeli v usklajevanje.

Ime dopolnilnega ukrepa: Izvedba ukrepov za zmanjšanje negativnega vpliva regulacij in drugih ureditev vodotokov, zadrževalnikov, jezer in obalnega morja na stanje voda

Ukrepi

1. Priprava strokovne podlage za opredelitev prednostnih območij v sodelovanju z relevantnimi nosilci urejanja prostora (2017).

2. Priprava projektne dokumentacije za opredelitev izvedljivih tehničnih ukrepov za posamezno vodno telo površinske vode (2017–2018).

3. Tehnična izvedba ukrepa (za po-

samezno vodno telo površinske vode) (2018–2019).

4. Vzdrževanje izvedenih del (2019–2021).

5. Izvedba monitoringa za presojo učinka izvedenega ukrepa (2017–2021).

Izboljšanje stanja (tehnični ukrepi) se izvede predvsem z obnovo (kjer je razpoložljiv prostor) ali sonaravno ureditvijo (kjer je prostor omejen) vodotoka ali jezera.

Nosilec ukrepa: MOP.

Izvajalci ukrepa: MOP, MKGP, MZI, povzročitelj obremenitve.

Izvajanje: Priprava strokovne podlage in projektne dokumentacije se še ni začela, DRSV je v pripravo strokovnih mnenj glede izvedenih presoj vplivov na stanje voda in v pripravo usmeritev za izvajanje posegov v vodna in priobalna zemljišča vključevala določila glede izvajanja ukrepa.

Ime dopolnilnega ukrepa: Izvedba ukrepov za zmanjšanje negativnega vpliva osuševanja zemljišč na stanje voda

Ukrepi

1. Priprava strokovnih podlag za izvedbo tehničnih ukrepov za zmanjšanje negativnega vpliva osuševanja zemljišč na stanje voda (preučitev ohranitve/opustitve osuševalnega sistema, izdelava smernic za vzdrževanje osuševalnih sistemov, izdelava strokovnih podlag za izvedbo kompenzacijskih ukrepov) (2017–2018).

2. Izvedba tehničnih ukrepov in po potrebi vzdrževanje (2018–2019).

3. Izvedba monitoringa za presojo učinka izvedenega ukrepa (2017–2021).

Nosilec in izvajalec ukrepa: MKGP.

Izvajanje: V obravnavanem obdobju se ukrep ni začel izvajati.

Ime dopolnilnega ukrepa: Ukrepi za zmanjšanje razpršenega onesnaževanja s hranili v kmetijstvu

Ukrepi

1. Izbira učinkovitih ukrepov s področja varovanja voda in osvežitev območij, kamor se cilja z ukrepi za doseganje dobrega stanja ali potenciala (2016–2017).

2. Izvajanje ukrepa znotraj Programa razvoja podeželja 2014–2020 na območjih, kjer je slabo stanje zaradi kmetijstva (2017–2021).

3. Nadzor izvajanja ukrepa (2017–2021).

Nosilec ukrepa: MKGP.

Izvajalec ukrepa (po ukrepih):

1. MOP, MKGP.

2., 3. MKGP.

Izvajanje: Izvedlo se je le izvajanje ukrepa znotraj Programa razvoja podeželja 2014–2020.

Zaključek

Program ukrepov (na področju hidromorfoloških obremenitev) na-

čeloma vsebuje primerne ukrepe, namenjene izboljšanju stanja voda v Sloveniji. Iz Poročila o izvajanju programa ukrepov je razvidno, da so večino ukrepov, ki so bili predvideni za obdobje 2016–2018, izvajali le delno ali pa sploh ne. Posebej izpostavljamo dopolnilne ukrepe, od katerih se v analiziranem obdobju (oktober 2016–september 2018) ni začel (v celoti) izvajati niti eden. Pojavlja se prelaganje odgovornosti iz enega ministrstva na drugo (na primer pri zagotavljanju prehodnosti rib preko prečnih objektov). V večini so bili izvedeni ukrepi glede priprave oziroma posodobitve predpisov, smernic, ukrepi pa se še niso izvajali. Glede na to, da so tako na svetovni kot nacionalni ravni med najbolj ogroženimi ekosistemi ravno sladkovodni ekosistemi in ribe, si ne moremo šteti v čast, da je Ministrstvo za okolje in prostor nedavno podpisalo koncesijsko pogodbo za proizvodnjo električne energije na srednji Savi. Še bolj zaskrbljujoče je, da se umeščanje hidroelektrarn predvideva v osnutku Dolgoročne podnebne strategije Slovenije do leta 2050. Še več, umeščanje je predvideno na varovana območja (in naj bi bilo skladno z evropskim pravnim redom). Ocenjujejo, da bodo vplivi hidroelektrarn na vode ocenjeni kot bistveni, zato se bo na predlog pobudnika uporabil institut prevlade druge javne koristi nad javno koristjo/interesom ohranjanja narave in dobrega stanja voda.

Zaključili pa bomo s pozitivno novico. Na območju reke Mure, ki je eden redkih ohranjenih rečnih ekosistemov v Evropi, bo v okviru projekta Natura Mura izvedena revitalizacija, kar pomeni obnovo vodnih, gozdnih in travniških ekosistemov. S takšnimi projekti bomo namreč zagotavljali varstvo narave in dosegali okoljske cilje, ki jih zasledujemo v Programu ukrepov upravljanja voda.

*Jernej Košir,
mag. biol. in ekol. z naravovar.*

Viri

Direktiva evropskega parlamenta in sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, L 331, L 81, L 348, L 140, L 226, L 353, L 311).

Vlada RS (2016). Program ukrepov upravljanja voda. Ljubljana, 248 str.

Vlada RS (2020). Poročilo o izvajanju Programa ukrepov upravljanja voda v obdobju od oktobra 2016 do septembra 2018. Ljubljana, 40 str.

Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15).

Viri slik

Slike 1, 2, 3, 5 in 6: Jernej Košir.

Slika 4: arhiv Zavoda za ribištvo.

Osupljiva genetska pestrost »navadnega« pisanca v Evropi

Splošne značilnosti pisancev

Pisanci so majhne ribe, ki v ribiškem žargonu spadajo med »ribji drobiž«. Največji primerki so veliki do petnajst centimetrov, medtem ko največkrat merijo od sedem do deset centimetrov. Kljub svoji majhnosti so zelo privlačni, sploh v času drsti, ko se samcem trebuh, obroba ust ter prsnih in trebušnih plavuti obarva rdeče. Takrat so v kombinaciji s prelivajočo se zeleno barvo na trupu in črnimi progami oziroma pikami videti naravnost osupljivo in od tod izvira tudi njihovo ime – pisanci. Poleg obarvanosti se samci od samic razlikujejo tudi po t.i. drstnih bradavicah, ki jim zrastejo v času drsti. Razlika med spoloma (spolni dimorfizem) je opazna tudi zunaj sezone parjenja, saj imajo samci vse leto veliko večje, širše in bolj zaobljene prsne plavuti. Pisanci v jatah naseljujejo zelo različne tipe vodnih teles, pri čemer je pomembno, da je voda bogata s kisikom. Tako jih je mogoče opaziti v gorskih potokih, nižinskih rekah in jezerih, najdemo pa jih tudi kot invazivno vrsto v visokogorskih jezerih, kamor jih je zanesel človek. Ustrezajo jim temperature vode od sedem do dvajset stopinj, glede na najnovejšo študije naj bi bila za njihov razvoj oziroma razvoj njihovega osrednjega živčnega sistema najugodnejša temperatura štirinajst stopinj (Závorka in sodelavci, 2020). Pisanci se drstijo na trdi podlagi v hladni hitro tekoči vodi. Ker njihova jajčeca niso lepljiva, potrebujejo substrat z dovolj majhnimi prostori (na primer med prodniki), kjer so jajčeca zaščitena pred vodnim tokom in plenilci, hkrati pa jih ves čas obliva sveža voda z dovolj kisika. Po nekaj dneh se razvijejo ličinke, za katere je ključno, da jih voda v najkrajšem mogočem času odnese v mirnejši predel vodotoka, ki je bogat z rastlinami in primerno hrano – majhnimi rakci, kot so vodne bolhe. Že ličinke se namreč aktivno prehranjujejo, večinoma z živimi organizmi, prisotnimi v vodnem stolpcu. Odrasli organizmi so omnivori, kar pomeni, da se prehranjujejo tako z živalsko kot rastlinsko hrano, ki plava v vodi. Pisanci so na prvi pogled precej nezahtevne ribe, ki se uspešno prilagodijo na relativno širok spekter različnih razmer. Vendar pa so za njihov razvoj in razmnoževanje ključna hladna voda z dovolj kisika in specifična mikrokolja, ki omogočajo razvoj vseh njihovih razvojnih stopenj.

Osupljiva pestrost

Pisanci spadajo v rod *Phoxinus* in dolgo je veljalo, da Evropo naseljuje le ena,

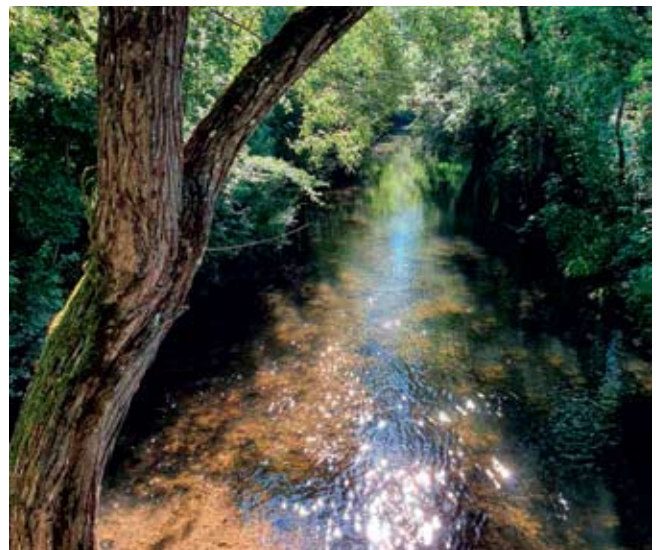
široko razširjena vrsta, ki spada v družino krapovcev (Cyprinidae). Vendar pa so novejša znanstvena raziskave določene ribje poddružine dvignile na nivo družin, tako da pisanci sedaj spadajo med klenovce (Leuciscidae, Schönhuth in sodelavci, 2018). Za še bolj presenetljivo pa se je izkazala njihova vrstna pestrost. Do začetka 20. stoletja je bilo v Evropi opisanih kar nekaj vrst pisancev (npr. *Phoxinus morella* v Nemčiji (Leske, 1774), *P. marsilii* v Avstriji (Heckel, 1836), in *P. csikii* v Črni gori (Hanko, 1922)). Pozneje so bile vse vrste združene, razlike med posameznimi populacijami pa so takratni ihtiologi pripisali pestrosti znotraj vrste. Obveljalo je prepričanje, da imamo v Evropi le eno vrsto – navadnega pisanca (*Phoxinus phoxinus*). Šele leta 2004 sta raziskovalca Bogutskaya in Naseka na osnovi specifičnih telesnih značilnosti (na osnovi morfolologije) ponovno obudila vrsto *P. colchicus* iz severovzhodne Evrope, sledil je opis dveh novih vrst pisanca iz Španije in Francije (Kottelat, 2007)

ter ponovna potrditev veljavnosti vrste *P. strandjae* (Drensky, 1926), razširjene v Bolgariji in Grčiji. Ko so leta 2015 začeli s prvimi genetskimi raziskavami, pa je sledila prava revolucija. Izkazalo se je namreč, da so pisanci v Evropi skupek vrst, za katere je značilno, da so si vrste na prvi pogled zelo podobne oziroma jih je na osnovi morfolologije težko ločiti. Zato je njihovo število ostalo neopaženo. V Evropi je glede na genetske raziskave (Palandačić in sodelavci, 2020; Denys in sodelavci, 2020) trenutno prisotnih triindvajset genetskih linij pisanca, od katerih jih trinajst predstavlja veljavne vrste, druge linije pa so še v procesu raziskovanja. Pri vsaki novi raziskavi oziroma raziskavi novega območja/porečja Evrope se pojavijo tudi nove genetske linije, tako da je mogoče pričakovati, da se bo število vrst še povečalo. Območje razširjenosti

»navadnega« pisanca pa se je skrčilo na dele porečij Rena, Meuse in Sene v Nemčiji in Franciji.

Težave pri določanju vrst

Iz prejšnjega odstavka je razvidno, da je vrste pisancev na prvi pogled težko razlikovati. Morfolologija pisanca je zapletena in tudi strokovnjaki s tega področja niso prepričani, katere telesne značilnosti so vrstno specifične in katere so odvisne od lasnosti okolja. Tako je mogoče zaznati spremembe v obliki telesa med jezerski-

Tipičen habitat pisanca v Sloveniji (foto Rok Friedrich)

mi in rečnimi pisanci iste genetske linije (Ramler in sodelavci, 2017). Trenutno velja, da so za morfološko določevanje vrst informativni znaki prisotnost, vzorec in velikost lusk, predvsem med prsnima plavutma, ter sestava pobočnice. Vendar se zaplete že pri prisotnosti lusk, saj so nekatere tako majhne, da jih je mogoče videti le s posebnim barvanjem. Najbrž je pomembna tudi obarvanost v času drsti, ki se med populacijami razlikuje in zajema različne barvne spektre: od oranžnih in rdečih do roza. Prav tako je verjetno vrstno specifična razporeditev drstnih bradavic, vendar pa je znake težko opazovati/primerjati, saj so prisotni le v drstni sezoni.

Invazivni in ogroženi

Poleg pestrosti telesnih znakov znotraj in med populacijami določanje vrst pri pisancih otežuje tudi njihova

razširjenost, saj posamezne vrste ne sledijo hidrološkim regijam oziroma porečjem, kar je večinoma značilno za klenovce in veliko drugih ribjih vrst. Poleg tega na določenih območjih različne vrste (genetske linije) prihajajo v stik, zaradi česar nastanejo križanci. V stik prihajajo bodisi po naravni poti, na stičišču dveh vrst ali na kraških območjih z nepredvidljivo vodno mrežo, pogosto pa se to dogaja zaradi človekovega vpliva. Znano je, da so pisance namerno vlagali kot hrano ribolovnim vrstam (npr. za postrvi) ali pa so bili vloženi nenamerno skupaj z mladimi ribolovnih vrst. Praksa je dosegla ravno obratni učinek, saj pisanci z mladimi postrvmi tekmujejo za isto hrano. Še več, pisanci so se razmnožili in naselili potoke, kjer jih prej ni bilo. Tak primer so španski Pireneji, ter visokogorska jezera v Sloveniji in Italiji. Pogosta je bila tudi praksa ribolova z živimi vabami, ki so jih

raznovrstnost skrivala tako rekoč pred našimi očmi.

Pisanci v Sloveniji

Za Slovenijo je do leta 2007 veljalo, da je v vseh vodotokih razširjen navadni pisanec (*P. phoxinus*). Prvi popravek je bil objavljen v knjigi Handbook of European Freshwater Fishes (Priročnik Evropskih sladkovodnih rib, Kottelat in Freyhof, 2007), v kateri sta avtorja predvidela dve vrsti – *P. lumaireul* (Schinz 1840) v jadranskem in *P. phoxinus* v črnemorskem povodju. Vendar pa predvidevanja niso temeljila na znanstvenih raziskavah in so se izkazala za napačna. V Sloveniji je prisotna le ena vrsta pisanca, *P. lumaireul* (Palandačič in sodelavci, 2015), za katerega se v slovenščini uporabljata imeni laški oziroma primorski pisanec. Slednje je zagotovo preveč lokalno, saj je bila vrsta opisana iz porečja Pada, zato bi bilo morda najustreznejše ime »padski pisanec«.

posebno na kraškem predelu, za katerega so značilne številne podzemne vodne povezave. V sodelovanju z Zavodom za ribištvo se bo poskušalo določiti, od kje izvirajo pisanci, vneseni v visokogorska jezera (npr. v Dvojno jezero). Končni namen projekta je boljše poznavanje genetske pestrosti pisanca v Sloveniji, saj bosta le z natančnim poznavanjem prisotnih genetskih linij in njihove razširjenosti mogoča prepoznavanje in zaščita populacij te majhne, pa vendar izjemno osupljive ribje vrste.

Anja Palandačič in Nina Bogutskaya,
Prirodoslovni muzej na Dunaju

Viri:

Bogutskaya, NG, Naseka, AM (2004) Catalogue of agnathans and fishes of fresh and brackish waters of Russia with comments on nomenclature and taxonomy. Moscow: KMK Scientific Press Ltd.

Denys, GPJ, Dettai, A., Persat, H., Daszkiewicz, P., Hauteceur, M., Keith, P. (2020) Revision of

Jata pisancev v visokogorskem jezeru (Duisitzkarsee, Avstrija; foto: Thomas Mikschi)

Pisanec iz Cereje pri Velikih Laščah (foto Luise Kruckenhauser)

ribiči po ribolovu mnogokrat izpustili v vodotok, pisanci pa so se tam obdržali, kar se je zgodilo na Norveškem. Drugod so različne vrste pisancev prišle v stik prek umetnih povezav med vodotoki; primer je Rensko-Donavski kanal. Tam so trenutno kar štiri genetske linije, ki vse med sabo tvorijo križance in izpodrivajo domorodne pisance.

Pisanci so torej zaradi človekovih vnosov in prenosov na nekaterih območjih invazivna vrsta, ki ruši ravnovesje v naravi, na drugih pa so ogroženi zaradi vnosov tujerodnih rib. Hkrati jih ogrožata še onesnaževanje vodotokov in njihova regulacija, ki uničuje mikrookolja, primerna za njihovo drst. Nenazadnje je za populacije pisancev lahko usodno tudi višanje temperature rek in potokov, ki so posledica segrevanja Zemlje. Ravno zaradi podcenjenega števila vrst so pisanci tipičen primer živalske vrste, kjer lahko zaradi pomanjkanja znanja in raziskav pride do izumrtja vrst, še preden se sploh zavemo, da so obstajale. Prav tako pisanci rušijo prepričanje, da je nepoznavanje vrstne pestrosti rezervirano za eksotične, neraziskane kraje, saj se je neverjetna biotska

pomeni luč, torej »bleščeči pisanec«. *P. lumaireul* je poleg Slovenije razširjen še v Italiji, Avstriji in na Balkanu.

Vrsta *P. lumaireul* je v Sloveniji izjemno genetsko pestra, saj jo sestavljajo štiri podlinije. Prva naseljuje jadransko povodje, pa tudi nekatere vodotoke, ki hidrološko spadajo pod donavsko porečje. V Sloveniji se razteza iz Italije. Druga podlinija je večinoma v savskem porečju in je bila zaenkrat odkrita le v Sloveniji, medtem ko tretja podlinija naseljuje Kolpo in Krko in se razteza naprej na Hrvaško. Četrta podlinija, ki je genetsko najbolj oddaljena od preostalih treh in bi potencialno lahko predstavljala celo drugo vrsto, pa naseljuje dravsko porečje v Sloveniji in Avstriji. Po dosedanjih raziskavah je razporeditev štirih podlinij v Sloveniji večinoma naravna, so pa odkrili tudi vodotoke (na primer Cerknjščica), kjer se dve podliniji mešata. Glede na predvidevanja naj bi bili pisanci v nekatere vodotoke vloženi. Namen projekta, ki ga financira Avstrijska znanstvena fundacija (FWF) in trenutno poteka v Prirodoslovnem muzeju na Dunaju ter v sodelovanju z Biotehniško fakulteto v Ljubljani, je natančna raziskava genetske pestrosti pisanca v Sloveniji, še

Sicer »lumaireul« verjetno izhaja iz besede »lumaire«, ki v francoščini

Phoxinus in France with the description of two new species (Teleostei, Leuciscidae). *Cybum: international journal of ichthyology*, 44 (3), 205–237. Kottelat, M., Freyhof, J. (2007) Handbook of European Freshwater Fishes. Steven Simpson Books, Berlin

Kottelat, M. (2007) Three new species of Phoxinus from Greece and southern France (Teleostei: Cyprinidae). *Ichthyological Exploration of Freshwaters*, 18 (2), 145–162.

Palandačič, A., Bravničar, J., Zupančič, P., Šanda, R., Snoj, A. (2015) Molecular data suggest a multispecies complex of Phoxinus (Cyprinidae) in the Western Balkan Peninsula. *Molecular Phylogeny and Evolution*, 92, 118–123.

Palandačič, A., Kruckenhauser, L., Ahnelt, H., Mikschi, E. (2020) European minnows through time: museum collections aid genetic assessment of species introductions in freshwater fishes (Cyprinidae: Phoxinus species complex). *Heredity*, 124, 410–422.

Ramler, D., Palandačič, A., Delmastro, GB, Wanzenböck J, Ahnelt H (2017) Morphological divergence of lake and stream Phoxinus of Northern Italy and the Danube basin based on geometric morphometric analysis. *Ecology and Evolution*, 7 (2), 572–584.

Schönhuth, S., Vukić, J., Šanda, R., Yang, L., Maiden, RL (2018) Phylogenetic relationships and classification of the Holarctic family Leuciscidae (Cypriniformes: Cyprinoidei). *Molecular Phylogeny and Evolution* 127, 781–799.

Závorka, L., Koeck, B., Armstrong, TA, Soğanci, M., Crespel, A., Killen, SS (2020) Reduced exploration capacity despite brain volume increase in warm-acclimated common minnow. *Journal of Experimental Biology* 2020, 223.

Muharji končali državno prvenstvo

Člani

V članskem državnem prvenstvu smo muharji nadaljevali s četrto tekmo, in sicer 6. septembra na Savinji v Šempetru. Šempetrska ribiška družina je bila vedno dobra gostiteljica muharskih tekem, Savinja pa vedno bogata z ribami. Tudi tokrat ni bilo drugače, pa še vreme in vodostaj sta bila ugodna. Zelo lepa tekma. Presenečenj tudi tokrat ni bilo, Blejci so lovili kot v transu in prepričljivo dobili tekmo. Še več, ulovili so neverjetni 102 ribi in če prištejemo še četrtega tekmovalca, so skupaj ujeli 125 rib, kar je od vseh ulovljenih 464 rib dobra četrtina. Na drugem mestu so z velikim zaostankom pristali tekmovalci iz Mozirja, na tretjem pa vedno boljši Novomeščani in napovedali boj za skupno tretje mesto, saj so bili Medvodčani šele peti. Kot sem že omenil, so med posamezniki sami Blejci: 1. Dejan Ambrožič s 44 ulovljenimi ribami in je napovedal kandidaturo za ohranitev lanskega državnega prvaka, 2. Matjaž Tirovič s 26 ulovljenimi ribami ter 3. Rok Šparovec z 32 ulovljenimi ribami. Naj dodam, da je bil njihov »najslabši« s

23 ulovljenimi ribami Jure Osolin na šestem mestu. Zares zelo prepričljiva zmaga.

Po tem nam je ostala le še zadnja tekma, prav tako na Savinji, in sicer 20. septembra tradicionalno v Mozirju.

Državni prvak

Tudi tokrat nas je pričakal čudovit jesenski dan, Savinja pa s kar precej nizkim vodostajem. Vsi smo komaj čakali, da se pomerimo še zadnjič letos. In končno je uspelo tudi domačinom. Po enem tretjem in treh drugih mestih jim je uspelo premagati blejsko ekipo, ki so bili po neverjetnem nizu štirih zmag tokrat drugi. Dobro je kazalo Novomeščanom na tretjem mestu, saj so z medvoško ekipo bili boj za skupne stopničke. Tudi med posamezniki so se zgodile spremembe. Zmagovalec tekme, domači tekmovalci Božo Osolin, je bil v svoji kratki tekmovalni karieri prvič na vrhu članske konkurence, na drugem mestu mu je družbo delal blejski tekmovalci Rok Šparovec ter na tretjem še en domačin Branko Panič.

Tako smo dočakali še letošnjega

Miro in kapitalna mrena

Ekipa Bleda

V državnem prvenstvu z nekaj izjemami sodeluje že od samega začetka državnih prvenstev, ki so se začela nekje v letu 1998; od takrat beležimo prve podatke. V teh časih so tekmovali, in to zelo uspešno: Toni Strgar, takratni državni prvak, Emil Pintar, Gašper Humar ter Zdravko Soklič, bili so tudi ekipni državni prvaki (leta 2000). Potem se je generacija zamenjala in takšnega uspeha ni ponovila. V letih do 2007 so še tekmovali Ciril Jenko, Milan Pretnar, Tadej Pust, Samo Novak, Matjaž Brodnik in verjetno sem katerega izpustil. V letu 2008 pa se že pojavljajo mladi, predvsem Dejan Ambrožič in Luka Serianz. Pozneje sta se ekipi pridružila še Jan Klavžar in David Vidmar, ki sta zamenjala starejše tekmovalce. V letu 2014 se je že oblikovala mlajša, obetavna ekipa. Pridružila sta se ji Jure Osolin in Matej

Zlodej in takoj so prevzeli primat v državnem prvenstvu. V letu 2015 se je ekipi pridružil še Matjaž Tirovič in leto pozneje tudi Rok Šparovec. V tej sestavi ekipa vztraja in zmaguje še sedaj; dosega odlične rezultate tudi v mednarodni konkurenci in je osnova za člansko muharsko reprezentanco. Od leta 2014, odkar so neprekinjeno ekipni državni prvaki, so v 45 tekmah državnega prvenstva dosegli neverjetnih 29 zmag, sedem drugih mest, štiri tretja mesta, tri četrta, eno peto in eno sedmo mesto. Med posamezniki imajo v teh najboljših letih vedno vsaj dva tekmovalca med prvimi tremi. Najuspešnejši je letošnji državni prvak Rok Šparovec, ki je zadnjih pet let vedno med prvimi tremi (2016 1. mesto, 2017 in 2018 2. mesto, 2019 3. mesto in 2020 zopet 1. mesto). Dejan Ambrožič pa je tekmovalci, ki je že od leta 2008 neprekinjeno nepogrešljiv član blejske ekipe, v kateri je do leta 2015 sodeloval tudi Luka Serianz.

državnega prvaka med ekipami. Zadnja leta nič novega, bi rekli, saj so se tudi letos Blejci povzpeli na vrh. Ekipa, ki je že od leta 2016 nespremenjena, je tekmovala s tekmovalci: Dejan Ambrožič, Rok Šparovec, Jure Osolin ter Matjaž Tirovič. Drugo mesto si je zaslužila domača ekipa, zmagovalka zadnje letošnje tekme, ekipa Mozirja,

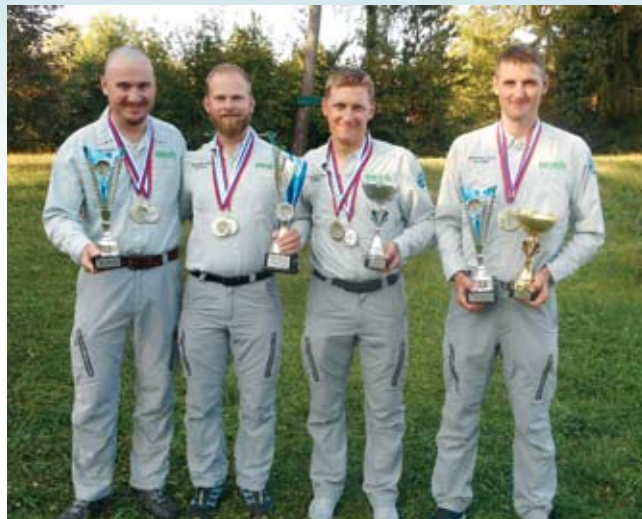
Veterani

Tudi veterane sta čakali še dve jesenski tekmi za državno prvenstvo. Že tako napet boj za najboljša mesta se je nadaljeval 30. avgusta na revirju na Savinji, s katero upravlja RD Celje. Savinja je v tistem delu bolj kot po salmonidih znana po ciprinidih. Domačini pravijo, da je mogoče uloviti kapitalne mreine in

Že kar 12. septembra smo nadaljevali na kranjski Savi na zadnji peti tekmi za državno prvenstvo. Tekmovalna trasa je bila malo spremenjena, saj še vedno obnavljajo porušen jez. Začetek tekme je pokazal precej nervoze med tekmovalci, saj so bile razlike med njimi takšne, da smo ob slabem rezultatu lahko pričakovali spremembe.

Najboljši muharji

Serijski državni prvaki

za katero so tekmovali: Janko Čeperlin, Božo Osolin, Tone Škrabec ter Branko Panič. Kljub slabšemu rezultatu na zadnji tekmi pa je na tretjem mestu pristala ekipa Medvod. Tekmovali so Danilo Bižal, Marjan Kolar, Aljoša Crkvenjaš ter Miro Žaberl.

Med posamezniki je po letu 2016 zopet državni prvak Rok Šparovec s 13 točkami, ki je za štiri točke premagal svojega društvenega tovariša Jureta Osolina, ki je zbral 17 točk, le točko več (18 točk) pa je zbral zmagovalec zadnje tekme Božo Osolin, tekmovalec ekipe Mozirja.

podusti, pa tudi kakšen kapitalen klen se najde. Imeli so prav. Že na treningu so ulovili mreine tudi do 70 cm in več. Tako smo se pripravili na ciprinide. Prav na tekmi se je pokazalo, da so imeli največ uspeha prav tekmovalci, ki obvladajo lov mren in podusti. Zmagovalec celjske tekme je bil Miro Žaberl, ki je edini uspel izmeriti šest rib, in to kakšnih! Mrene in podusti vse več kot 500 mm. Drugo in tretje mesto sta si ulovila tekmovalca iz sosednjega Šempetra Božo Božovič na drugem mestu in Branko Đorđević na tretjem. Ločilo ju je le nekaj centimetrov. Za te tekmovalce je Savinja zakon.

In nervoza je opravila svoje. Rezultati so pokazali, da so med najboljšimi na tekmi prav tisti, ki so lovili sproščeno in brez pritiskov. Zmagovalec tekme je prvič v svoji karieri postal Novomeščan Peter Bajc, ulovil je štiri ribe in zbral 3762 točk. Na drugo mesto se je uvrstil Fadil Čekič, domačin iz Kranja, ki je prav tako ujel štiri ribe in zbral 3682 točk. Tudi Danilo Bižal je ujel štiri ribe, zbral pa je samo 3608 točk, kar je bilo dovolj za tretje mesto.

Rezultati so bili presenetljivi, vendar pričakovani. Kljub slabšemu rezultatu na zadnji tekmi (7. mesto) pa je bilo dovolj, da si je naslov državnega prvaka priboril Miro Žaberl, zbral je le 19 točk. Bolj napet je bil boj za drugo mesto, ki si ga je priboril Marjan Kolar; na tej tekmi je bil šele 12., a je bilo 26 točk dovolj za drugo mesto. Le točko več, torej 27, pa jih je zbral Kranjčan Fadil Čekič in pristal na tretjem mestu. Veliko smole je imel lanski državni prvak, do zadnjega kroga tretji, Mariborčan Miran Špurej. Na tekmi mu ni uspelo uloviti nobene ribe, zato ga je 17. mesto potisnilo na skupno peto mesto. Sava v Kranju je že v preteklosti postregla s presenečenji in tudi tokrat se ni izneverila.

Veterani v Celju

Zmagovalci v Mozirju

*Besedilo in fotografije:
Drago Ornik*

Pokal Sava je osvojila ekipa RD Radeče

Na urejeni lokaciji, na kateri ponosno stoji ribiški dom marljivih radeških ribičev, ki jo na brežini reke Save lepotno dopolnjuje svetovno priznana ribiško tekmovališče, se je tudi letos zbralo neverjetno veliko športnih ribičev, da bi sodelovali že na 47. tekmovanju za Pokal Sava 2020 v lovu rib s plovcem.

Na tekmovanje se je prijavilo veliko ekip s po petimi tekmovalci in njihovimi spremljevalci iz raznih krajev Slovenije. Zaradi

dovoljenja za izpeljavo tekmovanja sem že predhodno naletel na nekatera vprašanja v povezavi s težavami, ki smo jih k sreči rešili.

nje rib itn.), katerim je sledilo še »strateško« dogovarjanje tekmovalcev zbranih ekip v nameri čim uspešnejšega tekmovanja.

Dr. Ninna Kozorog in predsednik RD Radeče Brane Zelič preverjata telesno temperaturo.

Najmlajša udeleženka tekmovanja, 14-letna Julija Savšek (RD Litija), je ujela lepo ogrico! Čeprav tekmuje prvo leto, potrjuje »neverjeten« talent športne ribičke - tekmovalke!

Župan Občine Radeče, Tomaž Režun, se dobro počuti med ribiči.

Boštjana Cilenška je lepa riba spravila v zelo dobro voljo.

trenutne zdravstvene situacije v Sloveniji je, je po besedah odgovornega organizatorja, predsednika RD Radeče – Braneta Zeliča, priprava tekmovanja terjala previdnost ter dosledno upoštevanje državnih zdravstvenih varnostnih določil za preprečevanje širitve že omenjenega virusa.

Že dan pred samim začetkom tekmovanja je predsednik dejal: »Za potrditev

Med drugim bo na prizorišču športnega dogodka prisotno tudi zdravstveno osebje, lahko pa pričakujemo tudi inšpekcijski nadzor.«

Na prostornem parkirišču ob ribiškem domu so na jutranjem zbornem mestu potekala še zadnja predtekmovalna dela (razdeljevanje ribjih vab, mešanje skrbno izbrane krme – hrane za uspešno privablja-

Po žrebanju startnih mest pred samim odhodom na tekmovalno traso je zbrane udeležence nagovoril predsednik RD Brane Zelič, nato je sledil prijeten nagovor župana Občine Radeče, Tomaža Režuna, in na koncu še predsednika ribiške tekmovalne komisije, Andreja Zimška. Le-ta je med drugim predstavil lokacijsko deljeno tekmovališče, razdeljeno na sektorje, s startnimi ribolovnimi

Stanko Rogina je skrbno pripravil kepe hrane za ribe in

bil nagraden z ulovom, ki mu je napovedal »uspešen tekmovalen dan«.

Franci Jug se je navkljub težki boleznii udeležil pokalnega tekmovanja, ki mu je zvest že od leta 1984.

Lenart Pikelj je ukanil »luštnega« krapa in ga spretno zajel z ribiško »podmetalko«.

Marljiva gospa Sonja Zelič je opravljala razna organizacijska dela, čemur radi rečemo: »Bila je deklica za vse (!!)«. Hvala, Sonja!

mesti ter tako kot predhodna sogovornika tekmovalcem zaželel uspešen ribolov in prijetno počutje med radeškimi gostitelji. Sledil je odhod na tekmovalna mesta in za tem še zadnje enoinpolurne priprave na omenjeno tekmovanje.

V pripravljalnem času je uradna oseba medicine dr. Ninna Kozorog vsakemu nastopajočemu tekmovalcu izmerila telesno

temperaturo v nameri, da le ne bi bilo okužbe s koronavirusom, čeravno so lovna mesta med seboj kar na 12,5 m razdalji.

Žal je naprava za merjenje telesne temperature pri dveh tekmovalcih na različnih lokacijah pokazala trenutno previsoko telesno temperaturo in povzročila vidno razočaranje osebama, ki sta morali nemudoma zapustiti tekmovalno prizorišče. A na srečo se je v obeh omenjenih primerih izkazalo, da meritvi nista bili v redu; lahko zaradi sončnih žarkov ali pa razgretih tekmovalčevih čel in zato napačni. Slednje se je v določenem intervalu večkratnega dnevnega merjenja telesne temperature potrjevalo še v naslednjih dneh pri naših nesrečnih ribiških sotovariših.

Že nekaj dni pred začetkom tekmovanja je bilo med tekmovalci veliko ugibanja o možnostih uspešnega tekmovalnega dne, saj so tekmovalci na enem izmed predhodnih regijskih tekmovanj ujeli malo rib, a se je tokrat izkazalo ravno nasprotno.

Sivo zelena barva počasi tekoče reke Save je večim tekmovalcem ponujala pravi izziv, da bi dosegli uspešen rezultat. Le izbrati je bilo treba pravo krmo za privabljanje rib, pravo vabo za na trnek s pravilno izbrano debelino najlonske predvrvice, ujeti pravi

časovni interval krmjenja rib in še bi lahko naštevali.

Zanimivo je bilo spremljati našega »šampiona« prejšnjega SP v LRP Hrvaška 2019, ki se je tokrat v C-sektorju na spodnji strani tekmovalne trase z ramo ob rami boril z Vojkom Goričanom (RD Sevnica) ter na zgornji levi strani z Alenom Vavtarjem (RD Novo mesto). Zanimivo je bilo opazovati, ali bosta v medsebojnem »sendviču« morda premagala večkratnega slovenskega reprezentanta v LRP, saj sta Alen in Vojko po tekmovalnem stažu še dokaj mlada, a izredno obetavna tekmovalca. Na koncu sta le morala priznati premoč sektorskega prvaka Lenarta.

Po končanem štiriurnem tekmovanju je bil ulov rib dokaj zadovoljiv, saj nihče od tekmovalcev ni ostal brez vsaj pol kilograma ujetih rib.

V ekipnem delu tekmovanja je med 19 sodelujočimi slavila ekipa domačinov RD Radeče v sestavi: Jernej Ambrožič - Ambro, Robi Makuc, Sašo Nedelko, Miha Jezovšek in Andrej Zimšek. Prepričljivo so s prejetimi 17 negativnimi točkami in skupno težo 54.143 g ujetih rib premagali drugouvrščeno ekipo aktualnih državnih prvakov RD Pesnica - Lenart, ki je nastopila v sestavi: Mitja

Alen Vavtar tokrat ni premagal Piklja, a se mu je »dobro upiral«.

Tehtalca rib sta pripravljena.

»Disciplinirana« zmagovalna ekipa Pokala Sava, RD Radeče: (stojijo z leve) Ambro, Robi, Andrej ter spredaj Sašo in Miha.

Prvaki sektorjev so: (z leve) Ambro (A), Lenart (C), Franc (E) ter spredaj Sašo (D) in Miha (B).

Kmetec, Lenart Pikelj, Dejan Bujan, Primož Adanič ter Robi Kolegar in prejela 26 NT s t. 38.701 g rib ter premagala tretjevrščeno ekipo Ptuj - Jure v sestavi: Stanko Rogina, Franc Tomanič, Igor Kozar, Zoran Vidovič in Mitja Koren; le za 5 NT, saj so Ptujčani prejeli 31 NT s t. 33.500 g rib. Nehvaležno, a uspešno četrto mesto je osvojila ekipa RD Barje (32 NT), peto RD Novo mesto (36 NT), šesto RD Ormož (37 NT), sedmo RD Ruše 1 (38 NT in 28.945 g), osmo RD Brestanica - Krško (38 NT in 26.599 g), deveto RD Slovenska Bistrica (40 NT), deseto RD Radeče 2 (54 NT) med 19 sodelujočimi ekipami itn.

V posamični razvrstitvi so bili najuspešnejši naslednji tekmovalci:

sektor A:

1. mesto Jernej Ambrožič - Ambro (1 NT, 12.728 g), RD Radeče,
2. mesto Sašo Ačko (2 NT, 9.813 g), RD Slovenska Bistrica,
3. mesto Mitja Kmetec (3 NT, 7.981 g), RD Pesnica Lenart;

sektor B:

1. mesto Miha Jezovšek (1 NT, 15.550 g) RD Radeče,
2. mesto Franc Tomanič (2 NT, 10.580 g) RD Ptuj - Jure,
3. mesto Jani Sluga (3 NT, 8.860 g) RD Ormož;

sektor C:

1. mesto Lenart Pikelj (1 NT, 11.770 g) RD Pesnica Lenart,
2. mesto Stanko Rogina (2 NT, 10.084 g) RD Ptuj - Jure,
3. mesto Alen Vavtar (3 NT, 8.950 g) RD Novo mesto;

sektor D:

1. mesto Sašo Nedelko (1 NT, 13.352 g) RD Radeče,
2. mesto Boštjan Sivec (2 NT, 7.696 g) RD Ruše,
3. mesto Zdravko Bregar (3 NT, 5.973 g) RD Brestanica Krško;

sektor E:

1. mesto Franc Štefanič (1 NT, 14.347 g) ekipa Invalidi,
2. mesto Darko Juvančič - Dajzi (2 NT, 9.851 g) RD Novo mesto,
3. mesto Dejan Bujan (3 NT, 9.148 g) RD Pesnica Lenart.

Na omenjenem tradicionalnem pokalnem tekmovanju vsako leto, ne glede na dosežene sektorske rezultate, razglasijo tudi prve tri najuspešnejše tekmovalce, ki jih določi največja skupna teža ujetih rib. Letos so to bili:

1. Miha Jezovšek (15.550 g),
2. Franc Štefanič (14.347 g),
3. Sašo Nedelko (13.352 g).

Uspešnim tekmovalcem izrekamo iskrene čestitke, preostalim prizadevnim, a tokrat manj uspešnim pa želimo več športne sreče na prihodnjem Pokalu Sava.

Dr. Ninna Kozorog nam je po končanem tekmovanju dejala: »Preverila sem telesno temperaturo pri vseh sodelujočih tekmovalcih. V nekaterih primerih merjenja se je očitala prekomerna temperatura, a se je pri ponovnem dvakratnem merjenju izkazalo, da je vse v redu. Sicer na zanimivem športnem tekmovanju ni bilo težav, saj so bili tekmovalci zelo disciplinirani.«

Župan Občine Radeče, gospod Tomaž Režun, nam je v prijetnem pogovoru med drugim razkril: »Marsikdo ne ve, da izhajam iz ribiške družine, saj je bil moj oče Vilijem član RD Radeče vse do svoje prerane smrti. Oče me je že kot najstnika vpisal v ribiško družino, da sem lahko spoznal zanimivosti in lepote tega športa. Na ribolov me vežejo nepozabni doživljaji, doživeti ob reki Savi. Radečani smo ponosni na naše ribiče in z njimi že vrsto let uspešno sodelujemo. So izjemni predstavniki našega kraja, tako v Evropi kot tudi izven nje, saj so že vrsto let zelo uspešni organizatorji zahtevnih evropskih in svetovnih prvenstev v lovu rib s plovcem. Vedno jim radi priskočimo v pomoč, če je to le mogoče.«

Besedilo in fotografije: Jože Šmejc

Naše znanje spreminjamo v vaš uspeh!

KPMG je v Sloveniji prisoten od leta 1993. Svojim strankam nudimo prednosti širokega izbora storitev in dolgoletnih izkušenj ter dobrega poznavanja gospodarskih panog in regulative. Kot družba članica KPMG globalne mreže, ki je ena največjih mrež revizorskih in svetovalnih družb na svetu, naše lokalno znanje stalno bogatimo z globalnimi izkušnjami.

KPMG storitve v Sloveniji zajemajo:

- revizijo računovodskih izkazov in druge revizijske storitve;
- storitve notranje revizije, presoje skladnosti poslovanja s predpisi in obvladovanja tveganj;
- izdelavo raznovrstnih študij in analiz;
- storitve reorganizacije podjetij in izboljšanja poslovnih procesov;
- revizijo informacijskih sistemov in sorodne storitve;
- davčno svetovanje;
- celovit izbor storitev finančnega svetovanja, ki vključuje ocenjevanje vrednosti podjetij in sredstev, pomoč pri izvedbi kupoprodaj podjetij ter storitve finančnega prestrukturiranja;
- računovodske storitve.

T: +386 1 4201 170

F: +386 1 4201 160

kpmg.lj@kpmg.si

www.kpmg.si

© 2020 KPMG Slovenija, d.o.o., KPMG poslovno svetovanje, d.o.o., in KPMG računovodske storitve, d.o.o., slovenske družbe z omejeno odgovornostjo in članice KPMG mreže neodvisnih družb članic, ki so povezane s švicarskim združenjem KPMG International Cooperative ("KPMG International"). Vse pravice pridržane. Ime, logotip KPMG in slogan "cutting through complexity" so registrirane blagovne znamke ali blagovne znamke KPMG International.

Ribiška družina Bohinj

V Bohinju ima ribištvo pestro in bogato zgodovino. Leta 1942 je bila v Bohinjski Bistrici pri Zoisovem gradu zgrajena ena prvih ribogojnic v Evropi in je bila za tiste čase zelo sodobna. Omeniti velja tudi ribogojnico na Bohinjskem jezeru pod Pršivcem, s katero je upravljal Zavod za ribištvo RS in so v njej vsako leto vzredili tudi do dva milijona mladice lipana, hranili pa so jih izključno s planktonom, ki so ga lovili v Bohinjskem jezeru.

Ribiška družina Bohinj je bila na pobudo desetih zanesenjakov iz Bohinja ustanovljena 16. 1. 1992. Najprej je delovala kot Ribiško društvo Bohinj, pozneje pa se je na podlagi sklepa zbora članov preimenovala v Ribiško družino Bohinj in v upravljanje prevzela Bohinjski ribiški okolišč.

Vsekakor leto 2008, poleg ustanovitve RD Bohinj, lahko štejemo za prelomno, kajti tistega leta so bohinjski ribiči od Občine Bohinj dobili stavbno pravico na zemljišču, kjer so pozneje začeli graditi svoj dom in ribogojnico, v oktobru istega leta pa so z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS podpisali koncesijski pogodbo, na podlagi katere imajo bohinjski ribiči pravico in dolžnost upravljati z Bohinjskim ribiškim okoliščem nadaljnjih 30 let.

Osnovni podatki

NASLOV: Jelovška cesta 5
4264 Bohinjska Bistrica
ELETRONSKA POŠTA:
ribici@rdbohinj.si
SPLETNI NASLOV:
www.rdbohinj.si

Preglednica 1: Članstvo v RD Bohinj na dan 23. 10. 2020

Kategorija	Število članov
Polnoletni člani	87
Pripravniki	6
Mladi, študenti	14

Glavne aktivnosti

Glavni cilj poslanstva ribiške družine je druženje ribičev, ohranjanje čiste in neokrnjene narave, skrb za vodni živelj v naših vodah, ozaveščanje ljudi,

predvsem mladih in vseh, ki živijo v tamkajšnjem okolju, da bodo naravo spoštovali in v njenih lepotah našli svoj mir in zadovoljstvo. Prizadevajo si, glede na finančne zmožnosti, tudi za dokončanje ribiškega doma in ribogojnice ob njem, kar je povezano z vlaganjem precejšnih finančnih sredstev.

društvom Bohinj. S slednjima so ob njuni denarni pomoči letos izdali publikacijo Ribolov v Bohinju v štirih jezikih in nakladi 7.000 izvodov, kar jim bo v veliko pomoč pri nadaljnji promociji RD. Z Občino Bohinj in Turizmom Bohinj uspešno sodelujejo tudi pri projektu Ribja kulturna dediščina, pri čemer bodo pridobi-

Revirji

Ribiška družina Bohinj velik pomen namenja tudi ribolovnemu turizmu in s tem promociji Bohinja v svet. Pri tem se lahko pohvalijo z dobrim sodelovanjem z Občino Bohinj, Turizmom Bohinj in Turističnim

li znatna finančna sredstva in tako ublažili izpad prihodkov od prodaje turističnih ribolovnih dovolilnic v letošnji sezoni zaradi epidemije virusa covid-19, ki je povzročil za več kot 60 % izpada dohodka.

Panorama

Ribolov

RD Bohinj upravlja z Bohinjskim ribiškim okolišem, ki obsega Bohinjsko jezero, Savo Bohinjko, potoke Savico, Mostnico, Bistrico in potoka Ribnica ter Suha, v katerih živi potočna postrv, ki je gensko čista. Iz ribiškega okoliša je izvzeta Sava Bohinjka s pritoki od cestnega mostu v Bohinjski Bistrici do jezua v Soteski, s katerim upravlja Zavod za

VRSTA RIBOLOVA: beličarjenje, lov iz čolna, muharjenje, talni ribolov, vijačenje.

DOVOLJENE VABE: umetne vabe, vabe naravnega izvora.

TIP VODE: stoječa.

Sava Bohinjka

Alpski biser! Najdaljša slovenska reka Sava, ki se rodi na dveh straneh pod Triglavom. Naša Bohinj-

parkiranje, na katerem so označena vsa parkirišča.

MOŽNOST RIBOLOVA: lipan, potočna postrv, šarenka, sulec, klen.

VRSTA RIBOLOVA: muharjenje z eno umetno muho brez zalusti, vijačenje ob ribolovu sulca.

DOVOLJENE VABE: umetna muha.

TIP VODE: tekoča.

Ribogojnica

ribištvo Republike Slovenije. Nakup ribolovnih dovolilnic je mogoč prek spletne prodaje www.ribiskekarte.si/rd-bohinj in na prodajnih mestih na celotnem območju Bohinja., TD Bohinj, Govic, d. o. o., Fauna, d. o. o., LD turizem, Hotel Tripič, Impel, d. o. o., Pac, d. o. o.

Revirji

Bohinjsko jezero

Največje ledeniško jezero v Sloveniji, ki je globlje od slovenskega morja in premore kar sto milijonov m³ vode. Glavni pritok jezera je potok Savica, polni pa se tudi s podvodnimi kraškimi izviri. Bohinjsko jezero je območje od izliva Savice do mostu sv. Janeza Krstnika. Obsega celotno obalo in vso vodno površino. Ponuja zanimiv ribolov domorodne jezerskih postrvi, menka in klena, ne domorodne jezerske zlatovčice, potočnih postrvi, šarenke in lipana. V jezeru živijo tudi nekatere druge ribje vrste, zanimive za športni ribolov.

Revir je lahko dostopen, urejena so parkirišča, okoli jezera je urejena sprehajalna pešpot.

MOŽNOST RIBOLOVA: jezerska postrv, jezerska zlatovčica, klen, korelselj, lipan, menek, ostriz, šarenka.

ska Sava se rojeva izpod Sedmerih Triglavskih jezer in si svoje ime nadene na sotočju Jezernice in Mostnice ter nato teče po ozki, ponekod v sotesko stisnjeni dolini, do cestnega mostu v Bohinjski Bistrici in nato vse naprej do sotočja Save Bohinjke in Save Dolinke v Radovljici. Zaznamuje jo kristalno bistra voda, polna postrvi, lipanov in šarenke, te vode pa niso tuje tudi sulcu in klenju. Za Savo Bohinjko je **značilno**, da je kljub manjšemu porečju v primerjavi s Savo Dolinko bolj vodnata od nje, reka ima malo površinskih pritokov, ki so praviloma kratki in skromni po izdatnosti vode. Celoten revir je lahko dostopen, neposredno ob revirju so urejena parkirišča, na katerih ribiči lahko brezplačno parkirajo, saj ob nakupu turistične ribolovne dovolilnice ribič dobi tudi potrdilo za

Mostnica

parkiranje, na katerem so označena vsa parkirišča.

Mostnica

Gorski potok Mostnica izvira izpod slikovite pašne planine Voje, nakar se skozi dolino Voje spusti skozi znamenita in ozka korita Mostnice vse do vasi Stara Fužina. Od jezua (Tinčkov jez) v Stari Fužini do združitve z Jezernico pa je mogoč ribolov le petim ribičem na dan. Revir je dostopen na več mestih, v vasi Stara Fužina je urejen parkirni prostor.

MOŽNOST RIBOLOVA: lipan, potočna postrv, šarenka.

VRSTA RIBOLOVA: muharjenje z eno umetno muho brez zalusti, obvezna uporaba podmetalke.

DOVOLJENE VABE: umetna muha.

TIP VODE: tekoča.

Mladi ribiči

V ribiški družini ves čas namenjajo veliko pozornost tudi mladim ribičem, sodelujejo z učenci OŠ iz Bohinjske Bistrice, ki jih tudi obiščejo v sklopu učnega predmeta biologija, kjer jih v ribogojnici seznanijo s poslanstvom in delom ribičev. Trudijo se, da bi v svoje vrste pridobili čim več mladih, pri čemer v zadnjem času niso preveč uspešni, saj med mladimi ni zanimanja za ribolov, a vedno je treba optimistično zreti v prihodnost.

Besedilo: Nuška Božičnik, Marko Krajnc, **fotografje:** Anže Repinc

Ribolov v kalnem

Zadnje dni septembra so temperature zraka čez dan precej padle. Nekaj dni je tudi deževalo. Skratka, bilo je pravo jesensko vreme z meglicami tja do poldneva, ko zjutraj ne veš prav dobro, kaj bi oblekel, da te ne zebe, potem pa moraš tam okoli poldneva ali čez, ko se zjasni, posije sonce in se temperatura dvigne, vse znova sleči, da se ne bi skuhal. Pa saj to ni nič posebnega, dogaja se vsako leto ob prehodu iz toplega v hladnejši letni čas in obratno. Bližnji prihod zime menda začutijo tudi ribe in se tačas še posebno intenzivno hranijo, da si ustvarijo nekaj zaloge za čas brez obilja. Tudi zato je jesen za mnoge ribiče najbolj radodaren letni čas. Kako je s tem, nisem posebej raziskoval, tudi v vseh letih nisem prišel do kakšnega pretresljivega odkritja, ki bi to tezo ovrгло, prav gotovo pa je res, da je, če zanemarimo ulov, bivanje ob vodi v okrožju živopisane jesenske obarvanosti narave res svojevrstno doživetje, ki ga ne gre menjati za mestno sivino. Še vsa sreča, da naša mesta niso prave betonske džungle ...

Kakorkoli že, ko sem zadnje septembrske dni poslušal pretakanje vode po žlebovih, sem začutil veliko potrebo po ribolovu, ki se ji nisem mogel upreti, pa tudi pretirane volje nisem imel. Seveda sem takoj pomislil na Savo, ki je po dnevu ali dveh dežja precej narastla in se zakalila. Tako stanje mi ne pomeni posebne ovire, ravno nasprotno. Velikokrat sem namreč lovil v razmerah, ko »ni bilo za loviti« in skoraj vedno kaj ujel, včasih pa sem se prav dobro nalovil. Posebno dobro so mi palico nakrivile mreine in tudi tokrat so bile moj glavni cilj prav te brkate lepotice. Omeniti moram še nekaj krapov, ki v takšnih razmerah prav tako radi poberejo dišečo (ali smrdečo) vabo na dnu. Pomembno je, da ima vaba močan vonj, ki je ribam nekakšen smerokaz, da jo v motni vodi lažje najdejo.

Hitre priprave

Malo sem pobrskal po posodah in posodicah, zloženih v garaži, in iskal kaj primerne za vabo in krmo. Spomnil sem se, da sem

Pelete sem namočil in jih pustil čez noč. Zjutraj sem jih pregnetel in dobil odlično testeno maso za obvijanje peletov ali boljčije na lasku ali pa za samostojno vabo neposredno na trnku.

Razmere na Savi niso bile najboljše. Deroča kalna voda je s seboj nosila marsikaj, tudi drevesa. Eno se je takole zagostilo med skalami.

pred kakšnim mesecem neke ne posebno prijetno dišeče pelete polil z mešanico aminokislin in še nekaterih drugih dodatkov (krill, bloodworm), vse dobro premešal in pustil stati. Nekaj dni sem enkrat

Za izdelavo te krmne mešanice sem moral zdrobiti pelete in boljčije. Redko se zgodi, a malce je pri tem trpel tudi moj nos. Vonj je bil namreč vse prej kot prijeten celo zame.

na dan posodo pretresel, da sem vsebino znova dobro premešal. Po nekaj dneh so peleti tekočino vpili in se rahlo zmehčali. Enako sem storil s približno četrt kilograma boljčijev, ki so mi ostali od nekega ribolova. Ker niso vsebovali konzervansa, je bila nevarnost kvarjenja, zato sem jih na tak način zaščitil za nekaj časa. In sedaj mi je oboje prišlo še kako prav za izdelavo polnila za krmilnike oz. krmo. Z ročno napravico (kruscha) sem boljčije in pelete zdrobil do srednje zrnavosti; pelete malo bolj, boljčije nekoliko manj. Nastalemu drobljencu sem dodal 200 g praškaste krme, ki mi je prav tako ostala od prejšnjih ribolovov, ter še pest nekaj zelenkastih peletov. Vsega skupaj je bilo približno

Prva mrena je zakrivila vrh palice le nekaj minut zatem, ko je vaba padla na dno. Srečno sem jo pripeljal mimo podvodnih pasti do podmetalke.

Druga mrena je pobrala vabo slabi dve uri po prvi. Medtem sem izgubil borbenega »krapa« in imel dva neuspešna prijema.

Palici sem na stojalo postavil pokonci, skoraj navpično. Tako sem laks obvaroval pred povratnim tokom v zalivu in pred vidno/ nevidno oviro v obliki drevesa, ki je delno vidno na levi.

dva kilograma, kar bi vsekakor moralo zadostovati. Potem, ko sem »dišečo« suho zmes povonjal znova, sem kantico dobro zaprl. Bil sem zadovoljen; končno se mi je ponudila priložnost, da se rešim peletov, ki sem jih že nekaj časa prekladal sem ter tja. Očitno vse enkrat prav pride.

Za na trnek oziroma predvsem za zavijanje vabe na lasku (tako sem nameraval loviti) sem dobro pest že prej omenjenih zelenih peletov polil z nekaj tople vode in pustil čez noč. Z rahlim gnetenjem sem naslednji dan dobil fino, čvrsto testo, ravno pravega vonja. Za na lasek sem v drobno plastično škatlico spravil nekaj peletov z luknjico in za vsak primer s palice vzel še mešanico boljijev The

source za na lasek, ki sem jih že pred letom preliz z istoimenskim prelivom. Omenjeni boljiji so na trgu že od davnega leta 2004 in so se več kot dobro izkazali predvsem za lov velikih krapov pa tudi za lov mren. Tokrat sem jih vzel s seboj za rezervo; slutil sem namreč, da bom za vabo uporabljal zgolj v testo zavite pelete. Ampak nikoli ne veš, zato je dobro imeti kakšnega asa v rokavu več kot manj.

Kar zadeva vabe in krmo, sem torej opravil.

Popoldne pred dnevom ribolova sem se spravil še na lovni pribor: pripravil sem dve palici za lov mren z izmenljivim vrhom ter eno daljšo in močnejšo, če bi se pokazala potreba. Na Savi je dovoljen lov ciprinidov z dvema

palicama in kadar nameravam ostati ves čas ribolova na enem mestu, tako tudi lovim. Drugače je, kadar se premikam z enega mesta na drugega. Takrat uporabljam le eno palico in pazim, da imam s seboj zares samo nujno opremo, saj je pri dinamičnem ribolovu v glavnem bolj ovira pa tudi krivec, da se ribič raje zadržuje na enem mestu, čeprav le-to ne kaže znakov življenja in bi bilo smotno poskusiti kje drugje. Tudi na najboljših mestih ni vedno sreča; zatajijo, in zato mora biti ribič vedno pripravljen spakirati pribor in se prestaviti kam drugam. Velikokrat sem se prav z zamenjavo mesta izognil ribolovni ničli. Velikokrat pa tudi ne, a si vsaj nisem mogel očitati, da nisem vsaj poskusil. Seveda je glede tega nehvaležno dajati kakršnekoli nasvete, vsak se mora odločiti po intuiciji oz. po svojem lastnem ribiškem nosu, kako in kaj bo naredil iz ribolovnega dne, ki je, kot vemo, vedno prekratek. S prihajajočim hladnejšim letnim časom bodo dnevi tudi dejansko precej krajši in bo treba strategijo dobro premisliti že pred ribolovom in se potem kolikor toliko ravnati po njej, da nas noč ne prehititi, še preden smo uspeli narediti kaj pametnega.

Sestavljanje palic mi je vzelo kaj precej časa, vendar pa sem na koncu zadovoljen ugasnil luč v garaži. Vse je bilo pripravljeno za ribolov naslednjega dne. Pozabil nisem niti na gumijaste škornje, ki sem jih za vsak primer postavil kar k preostali opremi. Napovedan je bil sicer dan brez dežja, toda rastlinje bo mokro, ker je zunaj

Uporabljal sem svojo običajno oborožitev za lov mren na Savi. Palici Greys Prodigy Barbel in Greys X-Flite Barbel ter Shimanova kolesca s prostim tekom Ocean 4000.

Tale »žakelj« mi občasno pride še kako prav. Moj stari Shimanov Tribal Quiver je zelo praktična zadeva: služi za prenašanje večjega dežnika, daljših rogovil in podobnih reči, čemur je namenjen osrednji prostor in več palic (v mojem primeru dveh in ročaja podmetanke), ki jih namestim v posebne žepe na zunanji strani.

še vedno deževalo. Neprimerna obutev v takih razmerah pomeni le nezadovoljstvo in nepotrebno tveganje.

Naslednji dan

Ne vem, kaj naj napišem. Po številnih ribolovih, ki so za mano, sem še vedno vznemirjen vsakič, ko se odpravim k vodi, bodisi z ribiško palico bodisi brez nje. In tudi tokrat ni bilo nič drugače. Zjutraj sem hitro »spokal« opremo v prtljajnik avtomobila in krenil. Ura je bila okoli osme zjutraj. Slabe pol ure pozneje sem kupil ribolovno dovolilnico in po svoji stari navadi zraven popil še kavo. Spotoma sem na nekaj mestih kljub meglicam lahko videl reko. Bila je kalna in povišana, ni bila popolna, a tudi ne posebno zastrašujoča. Z veseljem sem odkorakal proti ribolovnemu mestu, oddaljenem kakšnih 150 metrov od mesta, na katerem sem parkiral avtomobil. Uporaba gumijastih škornjev se je kmalu pokazala za dobro odločitev. Priliskavo in drugo obsavsko rastje je bilo popolnoma mokro, kmalu tudi moje hlače kak decimeter nad kolenom. Nič hudega. Nad Savo so se dvigale meglice; zares lep prizor, vendar pa sem le s težavo prepoznal ribolovno mesto, na katerem pogosto lovim. Letos sicer ne, tudi zaradi znanih razlogov, prej pa vsaj nekajkrat na leto. Bilo je sicer še vedno ravno pravšnje za enega ribiča, a precej bolj obraslo, kot se ga spominjam. Obrežno grmovje se je razbohotilo in omejilo možnosti ribolova na desni strani, na levi pa je bilo v vodi, na mojo

grozo, deloma potopljeno drevo, ki ga je reka odložila ravno tam. Nič kaj dobra situacija, ki pa mi ni vzela poguma. Hitro sem pripravljeni krmni mešanici dodal nekaj savske vode in vse skupaj dobro premešal. Za tem se pripravil prvo palico. Pelet na lasku sem ovil s testom, napolnil krmilnik in s pogledom ocenil, kam bom vrigel. Najbolje je začeti bližje bregu, saj je velika verjetnost, da so se ribe pred visoko vodo umaknile v mirnejši predel, kjer je njen vpliv manjši. Gre namreč za zaliv, ki tudi v razmerah še bolj narasle reke nudi nekaj mirnejših kotičkov ob bregu, čeprav se v zalivu ustvarja povratni tok, ki je lahko precej močan. Pred leti sem tam lovil v še hujših razmerah kot sedaj, praktično na predelu kvadratnega metra ali še manj. Vse zunaj tega je tok neusmiljeno odnašal ne glede na obtežitev sistema. Uspel sem ujeti nekaj mren.

Vaba je padla v vodo nekaj metrov za navidezno linijo drevesa. Upal sem samo, da nima predolgih vej in da vaba ni končala med njimi, namesto na rečnem dnu. Palico sem naslonil na nosilec tako, da je stala skorajda navpično. Laks sem najprej napel, potem pa ga malenkost popustil. To je bilo to. Usedel sem se na stol in če sem hotel videti vrh palice, sem moral glavo držati precej nazaj, kar je bilo neprijetno. Razmere so terjale takšno postavitev, drugače žal ni šlo. Drugo palico sem zaenkrat pustil pri miru, bila je velika verjetnost, da je sploh ne bom uporabil. Tretja, močnejša pa je tako

ali tako ostala v avtomobilskem prtljajniku za rezervo, če šibkejši ne bi bili kos razmeram. Nisem se niti še dobro umiril na stolu, ko se je vrh palice neusmiljeno zakrivil proti vodni gladini. Hip za tem sem palico že držal v rokah in se trudil ribi preprečiti pobeg med veje. Poskušal sem jo hitro dvigniti od tal oz. čim bližje gladini in tako zmanjšati njene možnosti, kar mi je uspelo. Riba se je pomaknila desno, kjer je bilo vsaj po moji oceni varnejše. Vendar v takih razmerah nikoli ne veš, kaj je prinesla voda, vanjo pa se zaradi kalnosti ni videlo. Še dobro, da so na levi grozeče štrlele veje iz vode. Če bi bila voda višja za pol metra, najbrž ne bi vedel za obstoj drevesa v vodi, dokler ne bi strgal nekaj navez.

S precej sreče sem mreno zajel v podmetalko in si šele takrat nekoliko oddahnil: varno je ležala v mreži pri bregu. Pustil sem ji kakšno minuto, da si je odpočila, potem pa jo položil na blazino za odpenjanje. Kar lepa mrena, okoli kilograma. Naredil sem nekaj fotografij, potem pa jo v podmetalki položil nazaj v vodo. Hitro je našla pot iz mreže in izginila v kalni savski vodi. Lepo se je začelo, in to kljub neprijaznim razmeram, zato sem si obetal še precej akcije. Met na približno isto mesto kot prvič ni prinesel rezultata, zato sem naslednji dve uri vabo premetaval na različna mesta v omejenem ribolovnem območju. Medtem sem si pripravil še drugo palico. Z njo sem lovil v dokaj mirni vodi med povratnim in glavnim

tokom. Kljub temu nisem mogel laka povsem obvarovati pred tokom, tako da se je kmalu na njem nabralo nekaj listja in plavajoče trave, kasneje tudi kos plastične vrh zato večinoma ni miroval, temveč se je enakomerno napenjal in popuščal. Šlo mi je že rahlo na živce, moram priznati, čeprav ni bilo dramatično. In potem se je vrh nenadoma sunkovito zakrivil in tak obstal, kot bi za trenutek zmrznil. *Cyprinus carpio* ali po domače krap bi bil lahko krivec. Žal je to le moja predpostavka na temelju izkušenj in dogodkov, ki so sledili. Zategnil sem in na drugi strani se je nekaj sunkovito zganilo in jo »ucvrlo« najprej dolvodno, potem še gorvodno; zapela je zavora na mojem šimanu. Adrenalinsko dogajanje je doseglo vrhunec, ko se je riba nezadržno bližala grozečim vejam potopljenega drevesa in se tudi nekajkrat uspela zaplesti, vendar sem uspel vedno rešiti situacijo. V meni je raslo upanje v ugoden razplet, a je o tem bolje ne razmišljati, dokler ni riba v podmetalki, pa še takrat se lahko zgodi kaj nepredvidenega, kakšna ribičeva nerodnost, kot že vemo iz mojih prejšnjih prispevkov. Potem se je še zadnjič zapletla; sledil je tisti pravzaprav težko opisljiv občutek, ko napetost na palici nenadoma popusti in ribič iz vode izvleče le še zavozlan laks. Prav to se mi je zgodilo. Novega sistema nisem navezal, lovil sem naprej spet zgolj z eno samo palico.

Najprej sem imel dva prijema, pri katerih se riba ni zapela na sicer prost trnek. Morda je bila temu vzrok precej velika vaba, ki

jo manjše mreže niso mogle v enem kosu spraviti v usta (in z njo še trnek) in so to počele le polovično. Vsekakor je potem, ko sem po zategu v prazno vabo izvlekel iz vode, manjkal lep kos testa.

Medtem se je izza oblakov, nekaj časa je kazalo celo na dež, pokazalo sonce. Uprlo se je vame in kmalu sem se moral rešiti jakne, ki me je še nekaj trenutkov prej varovala pred mrazom, tedaj pa postala povsem odveč. Še malo, pa bi si slekel še tanjši pulover. Tako je z jesenskimi vremenom. Vmes sem uspel ujeti še eno mrežo, lepo dolgo bojovnico, ki se je strumno in odločno upirala do zadnjega. Palica se mi je pod njenimi naleti dobro krivila, vseskozi pa sem jo uspel držati stran od podvodnega nebodigatreba. Ali pa sem imel le

srečo, da je bila voda kalna in riba ni videla, kam mora zaviti. Glede na razmere je bilo zanjo še najbolje, da je končala v moji podmetalki in pozneje v Savi. Zapletanje je namreč precejšnje tveganje za ribo, ki se zanjo lahko tudi slabo konča.

Okoli treh popoldan sem z nekoliko mešanimi občutki pospravil in končal z ribolovom. V glavnem sem bil zadovoljen, za trenutek pa sem pomislil na tista dva neuspešna prijema in seveda na ribo. Menim, da je bil 4 do 5 kg težak krap, ki mu je strgan laks omogočil svobodo nekoliko prej, kot bi jo dočakal drugače. Upam vsaj, da je bilo tako.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

● V SPOMIN

Jože Kosmač (1943–2020)

Člani Ribiške družine Zagorje smo septembra z žalostjo v srcu pospremili na zadnjo pot dolgoletnega člana, častnega člana in prijatelja Jožeta Kosmača.

V društvo se je včlanil leta 1970 in istega leta opravil ribiški izpit. Leta 1983 je opravil tudi izpit za izvajalca elektroribolova.

Redno se je udeleževal izlovov in poribljavanj, pri čemer je bil zelo aktiven in nepogrešljiv, delo pa je bil zelo resno. Mladi smo se veliko naučili od njega. Dolga leta je upravljal tudi delo ribogojca. Marljivo in pazljivo je smukal ribjo jato ter vzgajal mladice.

V času gradnje ribiškega doma in ribnika je bil zelo prizadeven in aktiven. Prav tako je s svojimi nasveti in pomočjo veliko pripomogel k delovanju in razvoju ribiške družine. Zelo aktiven je bil pri čuvanju voda in varstva okolja. Za svoje delo je od RZS prejel priznanje red za ribiške

zasluge III., II. in I. stopnje. Ribiška družina Zagorje mu je priznanje izkazala z nazivom častni član.

Jože je najraje lovil na bregovih Save in Savinje, kjer je s prijatelji našel svoj mir in užival v njihovi družbi.

Jožeta bomo ohranili v lepem spominu. Bil je pravi prijatelj, kritičen, iskren in pošten.

Ob slovesu naj se ti še enkrat lepo zahvalimo za vse, kar si naredil za našo družino in prijatelje. S svojim delom boš za vedno zapisan v naši ribiški družini. Hvala!

RD Zagorje

JERNEJ BASTL & BRANKO HRIBERŠEK Z RIBIŠKIMI ZGodbAMI PO SLOVENIJI

Čabranka in ribolov med medvedi

Čabranka je pritok reke Kolpe v zgornjem toku in je dolga malo več kot 17 kilometrov. Izvira pri Čabru na Hrvaškem in s kamnito strugo, številnimi slapišči, vodnimi pragovi in tolmini zagotavlja bivanje potočni postrvi, šarenki in lipanu. V Kolpo se izliva v Osilnici, kjer so čudovita mesta za muharjenje.

Dežela Petra Klepca, ki je svojo moč prejel od gozdne vile in jo izkoristil za boj proti Turkom, nas je osupnila s pripovedmi predsednika Ribiške družine Kočevje. Reko Kolpo smo obiskali kar tri leta zapored; v Osilnici, kjer smo ob reki in pritoku Čabranke postavili šotore za tridnevno bivanje v naravi, ki je s spokojnostjo in odmaknjenostjo od vsakdanjih skrbi zagotavljala čudovite ribiške užitke. Kolpa je bila gosto poseljena z lipani, le tu in tam si na trnek zvalil kakšno šarenko ali potočno postrv. In tekmovalnosti, kot vedno, ni manjkalo, kar je značilno za takšne podvige.

Jernej je imel že pred odhodom na zadnji izlet na Kolpo čudovito idejo, da je treba končno enkrat preveriti še trditve, da so v hudourniški Čabranki ogromne potočne postrvi. Osebnostno nisem bil navdušen nad idejo, ki je bila, po Jernejevem mnenju, fantastična.

»Ribe so, menda kapitalne,« je zagovarjal tezo neznanega domačina in ribiča, ki je po trditvah redno spremljal dogajanja na Čabranki.

»Celo peljal naju bo do dobrih lovišč,« mi je neutrudno zatrjeval. »Če ne greš, grem pač sam,« je bil odločen in že precej muhav.

»Greva,« sem prikimal, ker nisem želel, da bi Jernej sam odkrival neznan lovišča, navsezadnje gre tudi za varnost pri ribolovu.

In tako je padla odločitev, da naslednji dan zapustiva tabor v Osilnici in se odpraviva čez mejo novim dogodivščinam naproti. Nekje okrog pol devete ure zjutraj je v tabor prihrumel rdeč golf, iz katerega se je kadilo na vse strani.

»Ojoj,« sem se začudil in pogledal Jerneja.

Zastrašujoč pogled proti starodobnemu vozilu, ki se je v dimu ustavilo tik ob najinem šotoru, me je navdajal z grozo. Duh po prežganem

Čabranka, obdana z zelenjem

olju in nafti je napolnil zrak in vsi so se čudno spogledovali, če je to sploh mogoče.

»Tale pa dobro kuri olje!« je skrbelo Jerneja, saj ni bil več prepričan, ali bomo z avtom prispeli na zeleno destinacijo v gorah Čabranke.

»Ni blema,« je prhnil mladi voznik. »Dal je že veliko skozi. Brez skrbi. Redno tankam.«

»Tudi olje?« sem bil malo nesramen.

»Tudi olje, gospod,« me je pogledal izpod čela in se nasmehnil.

Opremo sva na hitro zložila v avto in s sabo vzela nekaj pijače, da ne bova omagala na dolgi poti. Mladi gospodič je med vožjo prepričljivo zagotavljal, da ne bova razočarana nad ribolovom v čudoviti Čabranki.

»Vsi tolmini so polni velikih potočnic,« je ponavljal v nedogled.

Super, sem si mislil in vse bolj dvomil o njegovih izjavah, ki so

počasi že mejile na znanstveno fantastiko. Potem smo se po dobrih osmih kilometrih, na hrvaški strani, ustavili ob velikem nasipu, ki je bil globok vsaj pet metrov.

»To vama moram pokazati,« je vztrajal, ko je močno zavrl tik ob nasipu.

Izstopili smo iz avta in najini pogledi so bili vse bolj zaskrbljeni. Ozek pretok Čabranke pod globokim nasipom naju ni več navdajal z upanjem po dobrem ribolovu, saj je bilo vode le za vzorec.

»Lansko poletje so tu spodaj francoski turisti opazovali medveda, ki je davil srnjaka.«

»Prosim?« je bruhnilo iz mene.

»Medveda?« je tiho izgovoril Jernej in se zaskrbljeno začel praskati po bradi.

»Nič takega,« je odvrnil voznik in zamahnil z roko. »Tukaj so medvedi vajeni turistov.«

Z Jernejem sva se samo spogle-

dala. Ta človek ni normalen, mi je vrelo po glavi. Medvedi! To ne more biti res. Bil sem jezen nad Jernejevo fantastično idejo, kar je bilo mogoče razbrati iz mojega resnega pogleda, da bova najverjetneje postala hrana za medvede.

»Kaj pa narediva, če zares srečava medveda?« je zanimalo Jerneja, ki je že zelo razmišljal, da bi se raje varno vrnila v tabor.

»Gremo še malo više, vsaj še kilometer in pol,« se ni pustil motiti voznik, »tam so najlepší tolmunici.«

Ko sva sedla v avto, sva postajala vse bolj trda in brez besed, zaskrb-

roki visoko v zrak in zelo zavpijeta. Medved slabo vidi, sliši pa dobro.«

»In potem?« sem previdno vprašal.

»Samo pri miru stojiš in medved bo najverjetneje odšel.«

»In če to ne pomaga in medved začne hoditi proti nama?« je še naprej skrbelo Jerneja.

»Ponoviš vajo in stopiš tudi ti korak proti njemu,« je samozavestno govoril najin voznik.

»In če tudi to ne pomaga?«

»Hmm,« je zamrmral, »potem pa nimam pojma,« je rekel, ko se je

nismo srečali žive duše, nama je voznik ponudil dve cigareti v slovo in se, še preden bi si lahko premislila, odpeljal nazaj v dolino.

Žalostno in tiho sva zrla v oblak dima, ki je počasi izginjal v daljavi proti Osilnici. Ni bilo več pomoči. Ostala sva prepuščena sama sebi, naravi in Čabranki z mogočnimi tolmunici, kapitalnimi ribami in dvema cigaretoma. Oborožena z muharskima palicama, edinim orožjem za boj z medvedi, sva se po strmini spustila do Čabranke. Nič več nama ni bilo do ribolova. Jernej je na edinem pravem tolmunu, ki sva ga uspela

Majhna lepota iz Čabranke

Jernej Bastl z lipanom iz Kolpe

ljena nad čudnimi dejstvi nisva želela pokazati, da naju je začel resno skrbeti fantastičen ribolov.

»Če srečata medveda,« je končno nadaljeval, »je najbolje, da dvigneta

obrnil nazaj proti nama in se sladkobno nasmehnil.

Ko smo končno prispeli do destinacije z veliko tolmunici, nekje bogu za hrbtom na hrvaški strani, kjer

najti, ujel potočnico dolžine petnajst centimetrov.

Pa še tista je bila tako prestrašena, da se je ob izpustu zaletela v skalo. Po nekaj sto metrih plazenja med grmovjem in nenehnim oprežanjem, kdaj bo iz grmovja prilezel medved, sva se spogledala in bilo je jasno, da morava čim prej v dolino.

Pot je bila dolga, naporna, polna dvomov in nenehnega strahu. Prvo hišo sva zagledala šele po petih kilometrih hitre hoje in na balkonu je sedela starejša gospa brez ene noge.

»Medved?« se je pošalil Jernej in veselo pogledal proti meni, ko sva končno prišla do civilizacije.

»Dečki!« je veselo vzkliknila gospa v hrvaškem jeziku, ki je očitno prvič v življenju videla opremljena ribiča. »Što radite ovdje?«

»Došli smo na ribolov,« sem ji veselo odvrnil.

»Ribarstvo?« je nezaupljivo kimala z glavo, »Kakva vama je to odora? Imam 97 godina, pa nisam ovdje nikada vidjela ribara.«

In vse nama je bilo takoj jasno. Nekdo je mojega prijatelja in

Maja z mladičema – internetni vir

posledično mene zelo potegnil za nos. Bila sva hrana za medvede. Neodgovorno in neresno. Že vnaprej sva kovala načrte, kako bova neljubo dogodivščino obrnila v svoj prid.

A zgodbe še ni konec.

Po dobrem kilometru sva spet prišla do nekaj hiš in stare gostilne, kjer sva usidrala svoji zadnjici na trda stola in si malo spočila utrujene noge. Nekaj domačinov je ob najinem vstopu popolnoma obnemelo. Še gostilničar ni dobro vedel, kaj naj naredi. Končno je pristopil in naročila sva slastno pivo, ki sva ga na hitro spraznila. Nihče ta čas ni spregovoril niti besede. Kot okameneli so zrl v dva čudaka in vsake toliko časa je kdo počasi nagnil kozarec s pijačo.

Do Osilnice je bilo še daleč, zato sva morala čim prej na pot, da naju ne bi prehitela tema. Po dobrem kilometru se je skozi neskončen gozd končno spet odprla jasa. In tokrat ni bilo šale. Le dobrih sto metrov od naju se je razgalil pogled, ki si ga nisva želela. Medvedka z dvema mladičema je ob robu jase zrla proti nama in se postavila na zadnji nogi. Glavo je obračala v levo in desno in ovohavala zrak, ki ga je lahkoten veter nosil proti njej.

Okamenela in otrpla od strahu, kot da sva pognala globoke korenine, se nisva upala premakniti niti za ped.

»Kaj pa zdaj?« je šepnil Jernej.

»Bom videl, kakšna prijateljca sva,« sem tiho odvrnil.

Na teorijo najinoga prevoznika, kako ukrepati v primeru bližnjega srečanja z medvedom, sva raje kar pozabila. Brez odvečnih besed nama je bilo jasno, da morava uporabiti samo drugi del ustrahovanja, če bi neljuba gospa krenila proti nama. A se na srečo to ni zgodilo. Postavila se je nazaj na vse štiri, nežno zabrundala in se obrnila stran od najinih okamenelih teles. Počasi je prestopala proti gozdu in radovedna mladiča sta ji morala slediti.

Ustavil se je čas. Srce mi je utripalo v neskončnost. Polna adrenalina sva usmerjala pogled proti medvedom, ki so počasi izginjali v goščavju ob robu jase. Po nekaj dolgih minutah sva se le zdrznila in pospešeno nadaljevala pot proti mejnemu prehodu, ki se je zdel oddaljen še vsaj nekaj kilometrov. Ob prihodu v tabor sva si končno

Lipan, ki je prijel na olivko.

oddahnila, se utrujena in obnemela sesedla v ležalnik in razmišljala, kakšno srečo sva imela.

»Prijatelj moj,« sem pogledal proti Jerneju, »živa sva.«

Jernej je samo dvignil nogo in mi pokazal podplat škornjev. Na njem ni bilo več sledu od podloge – filca. Uničil ga je za beg pred medvedu.

Sva pa naslednji dan odlično lovila na reki Kolpi, nasmejana in končno spet polna življenja. Lipan, lipan in še več lipanov.

*Besedilo in fotografije:
Branko Hriberšek*

Lep ribiški dan na Savinji

Po dolgem času sem se odločil za ribolov sulca na Savinji – povabila ribiškega tovariša Boštjana iz RD Šempeter pač ne morem pustiti vnemar. O uspešnosti ribolovnega dne je dala slutiti njegova napoved, da bi bili gladina in obarvanost Savinje lahko ravno pravi za ribolov sulca. Čeprav priznam, da nisem ravno ljubitelj zgodnjega vstajanja, je notranja motivacija z željo po ribolovu naredila svoje. Vožnja iz Ljubljane do doma RD Šempeter je minila hitro, po izdaji ribolovne dovolilnice pa sva začela loviti v bližini ribiškega doma. Nisva bila sama – še dva ribiča sulčarja sta ocenila, da bi bil lahko dan dober za ulov.

Sama voda reke Savinje je bila »napeta« – rahlo povišan pretok in nekoliko motna voda. Že po nekaj metih je na velik dvodelni Šavarjev vobler prišla merska šarenka, ki je morala na svoj plen prežati nekje v plitvini. Po hitrem fotografiranju za spomin sem jo izpustil nazaj v vodo, zadovoljen, da sem ujel vsaj nekaj. Vijačenje nasploh, še posebno tisto na sulca, se po številu uspešnih

prijemov gotovo ne more primerjati z npr. lovom belic. Velikokrat pri takem ribolovu ni aktivnosti rib plenilk, zato je potrebna velika vztrajnost. Priznam, da kot uspeh štejem že, da opazim sledenje ribe vabi; ni bolj depresivnega trenutka za ribiča vijačarja, ko po neštetihih metih dobi občutek, da lovi *kot doma v prazni banji*.

Ker domačini najboljše poznajo

primerne terene, kjer prebivajo sulci, sva ribolov nadaljevala s hitrim menjavanjem mest. Kmalu sva po mobilnem telefonu dobila novico, da je bil pri Polzeli ujet metrski sulec. Hitro sva se ustavila tam in našla ribiška tovariša Zdravka in Rafka, ko sta občudovala ujetega sulca: meril je 103 cm, kar je nedvomno zavidljiv ulov. Uspešen ulov smo hoteli po stari navadi malce proslaviti, a ker

v nedeljo zjutraj gostilne še ne obra-
tujejo, sva nadaljevala z ribolovom
nizvodno od polzelskega mostu.
Kmalu sva prišla do globljega pre-
dela reke, kjer so po navadi sulčeva
skrivališča. Metala sva najini vabi in
upala na prijem. Po nekaj metih se je
moj vobler ustavil – sem spet zapel
za kako oviro? Na odgovor nisem
dolgo čakal, saj je začela »ovira«
kmalu bežati v globino. Ko sem
ribo po nekaj lepih pobegih le uspel
spraviti bolj v plitvino, sem opazil,
da se njena roza barva ne ujema s

mesto nekoliko nižje v plitvejšem
predelu ob iztoku tolmuna. Nisem
niti uspel dokončati stavka: »Pokličiči,
če ti bo prijel,« ko sem že videl nje-
govo ukrivljeno palico. Lep sulec,
značilne bakreno sivkaste barve, je
po nekaj, za sulca značilnih zamahih
z glavo varno pristal v plitvini. Po
obveznem fotografiranju za spomin
je približno 85 cm savinjski lepotec
hitro odplaval nazaj v zavetišče ve-
likega tolmuna pod jezom.

V času opoldanske malice v prijet-
nem gostišču v domu RD Šempeter

sodeč, uplenjen skoraj vsak merski
sulec. Zavedam se, da ima sistem
ujemi & spusti tudi svojo drugo
stran; nekateri bi rekli, da je bolje,
če se upleni dovoljena kvota sulcev
na okoliš RD, druge pa se pusti pri
miru. Razprava o prednostih in slab-
stih tega sistema bo še potekala
in je tu ne bom poglobljal, vsekakor
pa je zame osebno razveseljivo, da
očitno dokaj stabilne populacije sul-
ca še ostajajo v naših vodah.

Po dobri malici sva se z Boštjan-
om odpravila preizkusit srečo še

Lep Boštjanov sulec, preden je zaplaval nazaj v tolmun; foto Igor Miličič.

Zdravkova trofeja; foto Boštjan Zagožen

Šarenka, ujeta v času lovopusta, še vedno plava v svoji reki; foto Boštjan Zagožen.

klasično sulčevo obarvanostjo. Lepa
šarenka, dolga dobrih 60 cm, je po
obvezni fotografiji za spomin hitro
zaplavala v svoje domovanje.

Z dodatno zagnanostjo in
rastočim upanjem, da je dan res
lahko tisti pravi, sva se odpravila
proti šempetrskemu jezui. Boštjan mi
je po ribiški etiki ponudil, da kot gost
najprej izberem mesto. Odločil sem
se za mesto bližje vodnim penam
glavnega tolmuna, sam pa je izbral

sva po sporočilih iz družbenih
medijev izve-
dela, da je še
nekaj drugih
parov ribičev
imelo prijem
sulcev različnih
velikosti; vse so
izpustili. Očitno
se je način ujemi
& spusti uvelja-
vil pri sulčelovu,
verjetno tudi za-
radi priročnosti
in dostopnosti
sodobne sne-
malne tehnolo-
gije. Vsekakor

bi bila zanimiva primerjava s časi
izpred dvajset let ali več, ko je bil,
vsaj po takratnih objavah v glasilu

v večernem času. Pridružila sta se
nama Boštjanov sin Marko kot opa-
zovalec in ribiški tovariš Gregor. Po
izkušnjah prekaljenih ribičev sulci
v času do mraka radi »ravbajo«,
zato smo pohiteli do lepega dolgega
tolmuna na Savinji. A očitno so se
sulci za tisti dan že najedli oz. so šli
počivat. Kljub vztrajnemu metanju
vab in njihovemu vodenju čim bližje
dna, kjer sulec rad napade, ni bilo
ničesar, niti sulčjega sledenja vabi
ne. Ne glede na to, smo ribolovni
dan ob kozarčku pijače zaključili
veseli. Dan je bil v ribiškem pogle-
du nedvomno uspešen, prijateljsko
druženje še prijetnejše, številni pri-
jemi rib pa so svojstven dokaz o
predani skrbi šempetrskih ribičev
za njihove vode in ribje bogastvo
v njih.

Igor Miličič

S pametnim telefonom fotografirajte kodo
QR ali uporabite povezavo in si oglejte video
posnetek

https://youtu.be/1EukTRV6_Mk

Kako nastane glasilo Ribič

Si se kdaj vprašal, kako nastane Ribič, ki ga vsak mesec dobiš v poštni nabiralnik? Ali pa, kako nastane katerakoli revija, časopis, ki ga lahko beremo? Naj ti povem, da je proces dolg in terja od piscev, urednice, tiskarjev kar veliko dela. Tudi vsebine, ki jih pomagam pripravljati za vas, niso mačji kašelj. Bilo bi super, če bi se mi še kdo pridružil! Si za?

Ker moramo v teh dneh res paziti na zdravje, imam veliko več časa raziskovati ribištvo, vesolje, naravo. Ko mi je poštar prejšnji mesec prinesel glasilo, me je prešinilo: »Kako nastane? Kakšna je njegova pot do mojega nabiralnika?« Takoj sem sedel za računalnik in urednici napisal pismo. Prosil sem jo, naj mi razloži, kako poteka ustvarjanje glasila, koliko časa, kdo sodeluje in kako se lahko tudi tvoj prispevek znajde med vrsticami glasila. Upal sem, da bo ugodila moji radovednosti in odgovorila na moje dolgo sporočilo. Očka mi je pomagal poiskati naslov, pod sporočilo sem se podpisal in dopisal še telefonsko številko. Saj veste, za vsak primer, če bi ji bilo lažje in me bo poklicala. Saj veste, da moja radovednost ne pozna meja in da rad srkam znanje, kolikor je le mogoče. Kako bom pa drugače vedel, kaj bom počel, ko bom velik? Po dnevu ali dveh sem na računalniku opazil znake za pismo. Zagotovo je odgovor na moje vprašanje uredništvu glasila Ribič. Res je bilo. Dolgo sporočilo, kjer je pisalo o celotnem poteku nastanka Ribiča. Kako zanimivo! Torej, naj vam napišem zgodbo o Ribiču. K vam pride vsak mesec. V enem mesecu, ko izide nova številka, se mora zgoditi veliko

reči. Pisci, ki pripravljajo članke, obvestila, oglaševalci imajo določen rok, do katerega morajo oddati svoje prispevke. To storijo prek elektronske pošte, saj je taka komunikacija najlažja. V uredništvu vso pošto preverijo; vsebovati mora napisano besedilo in fotografije, ki so zaželeni. Potem besedila uredijo, izberejo rubriko in zmanjšajo število slikic, če je potrebno. Besedila najprej prebere in uredi urednica, nato jih pošlje gospe, ki pregleda, ali smo pravilno postavili ločila, uporabili velike začetnice in da pišemo knjižno in ne kot v sporočilih prijateljem.

Nekateri prispevki so dolgi in zelo strokovni, drugi pa sproščeni, opisni kot moje dogodivščine. Velikokrat je besedil preveč in je treba izbrati, katere bodo uvrstili v posamezno številko, so pa tudi taka, ki žal niso primerna za glasilo. Če je potrebno, uredništvo

z avtorji uskladi besedilo ali morebitne nejasnosti, nato pa izbirajo med besedili za posamezno rubriko, da napolnijo 40 strani. To ni lahko, kajti prispevkov mora biti kar nekaj. Poleg tega je treba pripraviti tudi oglase, ki so predvideni za posamezno številko, in pa fotografiji za naslovnico in zadnjo stran. Fotograf, ki jih pripravi, fotografira vnaprej, saj je sproti težko posneti fotografije. Lahko zagode vreme, ni prave svetlobe, ribičev. Ko je vse pripravljeno, oblikovalec, skupaj z urednico, pripravi zasnovo oz. postavitev

glasila. To poteka tako, da na velik list papirja narišeta strani in kje bodo besedila in fotografije. Za eno stran je točno določeno, koliko besedila in fotografij lahko postavimo. Včasih je treba kar malo čarati, kot se je v pismu izrazila urednica, da se na vseh straneh pravilno razporedi in da zapolnijo vse strani. Sledi prenos besedil in fotografij v predlogo glasila v posebnem programu za oblikovanje. Urednica in oblikovalec sproti usklajujeta morebitne nevspečnosti, fotografije, besedila. Ko je osnutek pripravljen, ga natisnejo in potem ga urednica in lektorica zopet pregledata. Popravijo še zadnje napake, uredijo napise, barve, postavitve. Sledi prenos

glasila v tiskarno, kjer pripravljen osnutek vnesejo v program za tiskanje, urednica še zadnjič potrdi vsebino in nato začnejo tiskati. Po potrditvi vsebine urednica za tiskarno iz baze podatkov prenese, koliko izvodov glasil morajo natisniti, ter za pošto seznam naslovnikov, ki bodo prejeli glasilo. Pri tem je pomembno, da ribiči ribiškim družinam ali uredništvu sporočijo spremembe naslova, saj se v nasprotnem primeru glasilo vrne na Ribiško zvezo. Uh, kar malo sem se vmes zgubil med vsemi podatki. Postopek je res dolg. Iz tiskarne prenesejo glasila na pošto, kjer nanje natisnejo naslove, poštarji vam jih potem prinesejo v vaše nabiralnike. Že pred tem začnejo pripravljati naslednjo številko, ki bo izšla šele prihodnji mesec,

a čas hitro teče in mesec je naokoli, kot bi mignil. Veliko ustvarjalnosti je potrebno, da vsak mesec pripraviš zanimivo besedilo, ki ga potem uvrstijo v glasilo. Pozneje sva šla z Maticem

na hiter sprehod do reke. Povedal sem mu, kakšno pismo sem dobil. Dejal je, da bo zagotovo pisal o žužkih, ko bo velik. Nasmehnil sem se. Če kdo, bo on zagotovo uspel napisati veliko člankov o umetnih vabah in žužkih.

Nuška Božičnik,
fotografije: spletni viri

NA ILUSTRACIJAH POIŠČI 4 RAZLIKE!

Še en som velikan

Na ribniku Radehova je ribič ulovil trofejnega soma, dolgega 242 centimetrov in težkega rekordnih 92 kilogramov.

Na severovzhodu države je očitno zelo veliko rib, zlasti somov, ki sodijo med velikane oz. trofeje, katere strastni ljubiteljski ribiči z velikim zadovoljstvom čakajo tudi več ur, celo več dni, kar se je potrdilo tudi v minulih dneh in tednih. In potem, ko je pred nedavnim Rudi Pavlin na Šmartinskem jezeru ulovil soma, ki je tehtal 84 kg in meril 248 cm, ter ko je Damjan Košič v Gajševskem jezeru ulovil prav tako kapitalnega, soma dolgega 217 cm, ki je tehtal 75 kg, je sedaj v jezeru – ribniku Radehova pri Lenartu v Slovenskih goricah ribič Sandi Sever, vsaj ko gre za težo, ulovil rekorderja. S pomočjo 31-letnega sina Valentina, ki je prav tako namakal trnek v bližini, je namreč po hudem boju na suho potegnil mrcino, težko kar 92 kilogramov, njegova uradna dolžina pa je 242 centimetrov.

Dolgoletni ribič, 54-letni Sandi Sever iz Slovenske Bistrice, ki predzadnji teden v letošnjem septembru, podobno kot že večkrat prej, vsaj trikrat na leto po teden dni preživlja ob jezeru Radehova. S sinom sta na tedensko namakanje in čakanje na roparico - soma prišla v nedeljo, 20. septembra. In tudi v sredo zjutraj je potekal še en običajen ribolovni dan, dokler ni ogromen som sunkovito potegnil. »Vedel sem, da je nekaj velikega, zato sem nemudoma poklical sina na pomoč, ki je k sreči blizu tudi sam lovil. Pritekel je do mene in sva se kar uro in dvajset minut borila in trudila, da sva ga dobila na suho,« nam je povedal Sandi Sever, ki je ribič že od leta 1985, ko je bil član RD Slovenska Bistrica, leta 2000 pa je prav zaradi velikih roparic postal član RD Pesnica Lenart.

Dodal je, kako je že dolgo vedel, da v jezeru Radehova plavajo tudi kapitalni somi, a da se bo kdaj ujel na njegov trnek takšen velikan, si ni mislil. »Tak ulov, kot se je zgodil tokrat, se ne zgodi vsak dan in se najbrž ne bo več v mojem življenju,« je

Jezero Radehova je raj za brkate some ...

nadaljeval Sandi, ki dodaja, da somi lahko merijo tudi do tri metre in tehtajo do 100 kilogramov. Zato je, kot sam pravi, tokrat v loto žargonu zadel življenjsko »*ribiško sedmico*«. Po njegovem je ulovljeni som slovenski rekorder, a to bodo morali preveriti. Povedal nam je, da je že doslej ujel veliko 25- in 30 kg somov in tudi nekaj kapitalnih krapov, smučev, amurjev ipd., a tokratni som je trofeja brez primere. Natančno dolžino in težo njegovega trofejnega ulova je dokumentirala tudi ribiška družina, saj so prepričani, da imajo slovensko trofejo. Tovrstne rekorde spremljajo in takšnega orjaka ne pomnijo. Branko Vukan, predsednik RD Pesnica Lenart, je ponosen, da imajo takšne trofeje v svojih ribolovnih vodah. »To je za ribiško družino takšen uspeh, kot je malo kje v Sloveniji. Tako smo zelo ponosni, da ga je dobil naš član,« pa je povedal Ivan Lorenčič iz Ribiške družine Pesnica - Lenart. Še en vrhunski poznavalec lova in ribolova v Sloveniji, zlasti v Slovenskih goricah, domačin iz Lenarta, dr. Marjan Toš, pa je

prepričan, da je v tem jezeru še kar nekaj, tudi večjih somov, ki lenarijo na dnu jezera in ne primejo za vabo. Za hrano jih ne skrbi, saj si brez težav ulovijo druge ribe.

Prav zato, čeprav ribiči običajno lovijo po načelu ujemi in spusti, pa tega soma niso vrnili v vodo. Ne le zato, ker je trofeja, ampak je pri tej velikosti postal največji plenilec v jezeru, kjer sicer živi okoli deset različnih vrst rib. In ni treba poudarjati, koliko rib mora pojesti, da je takšna mrcina sita. Som je sicer največja sladkovodna riba, ki lahko zraste tudi več kot tri metre v dolžino in doseže preko 100 kilogramov teže. Prehranjuje se pretežno z drugimi ribami, zaradi česar jih lastniki ribičev nimajo radi, pogosto pa tudi z mrhovino ali celo vodnimi pticami.

Kakorkoli že, zapisano bo ostalo, da je 242 cm dolg in 92 kg težak som, ki ga je ulovil Sandi Sever, rekorder jezera Radehova. Ob tem je med največjimi somi ujetimi v Sloveniji doslej.

Besedilo in fotografije: Oste Bakal

Som rekorder Radehova

Som rekorder Radehova

Miti in resnice o lahkem priboru (2. del)

V dobrih treh desetletjih, odkar spremljam trg in razvoj muharske opreme, smo preživeli že marsikaj. Vedno znova so se pojavljali izdelki, ki naj bi bili najboljše, najlažji in najbolj vzdržljivi. Vsekakor za muharja nepogrešljivi, vsaj po besedah proizvajalcev. Žal pa je dejanska vrednost velike večine »novih« izdelkov daleč od tiste, ki jo oglašujejo.

Glede tega tudi »lahek pribor« ni nobena izjema. S pojavom t.i. evroličinkarjenja je ponudba lahkega pribora dobesedno eksplodirala. Marsikatero trgovino na spletu niti ne ponujajo več palic in kolesc, deklariranih nad številko tri. Po navadi veliko muharjev niti ne uporablja več trnic, debelejših od 0,14 milimetra. Pasti sodobnega marketinga so vedno bolj prefinjene, še posebno ob uporabi socialnih omrežij. Marsikdo dobi izdelek v uporabo (brez plačila) zgolj s pogojem, da ga na vsakem koraku hvali in opisuje kot nekaj najboljšega.

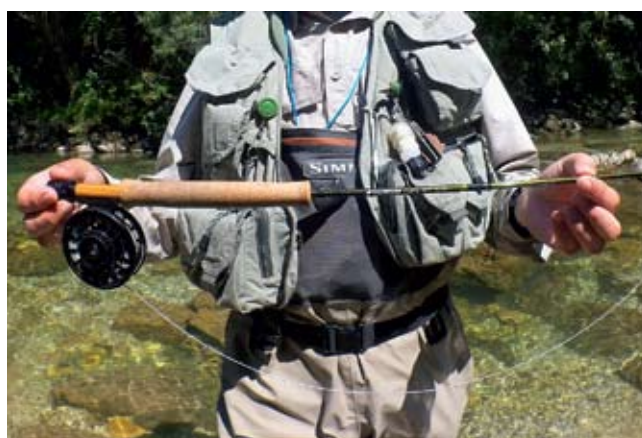
nameček tudi precej dražji od večine ponudbe, vendar ne vedno. Nikakor ne želim v ospredje postavljati le dragih kolesc, vrvic in palic. Daleč od tega. Zadnje čase prihaja predvsem z azijskega tržišča marsikateri izdelek, ki je resnično dober in tudi cenovno dostopen. Prej obratno, saj visoka cena sama po sebi ne zagotavlja tudi kakovosti. Glede palic so me v zadnjih desetletjih najbolj razočarali najbolj eminentni proizvajalci.

Kdor se z lahkim priborom šele seznanja in razmišlja o nakupu, mora najprej vedeti, kje ga bo uporabljal, za ka-

izbrali krajšo. Palice 0, 1 in 2 izberemo za manjše in ožje vodotoke ter za ribolove v najtežjih razmerah, ko sta nizek vodostaj in težak ribolov, lovimo pa na klasičen način. Dolžino in akcijo palice izberemo glede na povprečno velikost rib. Malo hitrejša in daljša palice so primernejše za večje ribe in obratno. Za muharjenje na ozkem in zaraščenem potoku, kjer ribe komaj dosejajo petindvajset centimetrov, lahko zelo uspešno lovimo tudi s palicami, krajšimi od dveh metrov in deklariranimi za vrvico 0, 1 ali 2. Za malo širše reke je taka izbira palic

Zelo iskan model za lahek ribolov v akciji na Krki - Sage SPL 383

Zelo priljubljena lahka palica za najzahtevnejše ribolove - Sage Circa 389

Fiberglass2 – V zadnjem času prihaja predvsem pri lažjih modelih do ponovnega vzpona palic iz steklenih vlaken.

Posledica tega je, da so potencialni kupci le še bolj zmedeni. Če pod vse skupaj iskreno potegnemo črto, lahko na žalost ugotovimo, da je visokokakovostni lahek pribor zelo težko najti, še težje pa takšnega, ki nam bo osebno ustrezal. Največkrat je za

tere ribe in njihove povprečne velikosti. Šele nato se prava izbira lahko začne, saj se odločamo o teži vrvic (AFTMA, številka palice), njeni dolžini in seveda njeni akciji. Predlagal bi, da za splošen primer evroličinkarjenja izbiramo palice, daljše od deset čevljev in zgolj izjemoma pod številko 3. Taka palica bo zelo uporabna in njena dolžina bo nudila tudi dovolj rezerve za uspešen ulov malo večjih rib. Ker pri tej tehniki muharjenja vrvica ne igra neke vidne vloge, z njo tudi ne bomo plašili rib, saj tako ali tako skoraj vedno lovimo v hitrejših delih rek. Tudi drugje dolga predvrta, ki jo uporabljamo pri tej tehniki, zagotavlja dovolj previden pristop. Z izbiro prave akcije se prilagodimo tudi velikostim ciljnih rib. Hitrejša je boljše za večje in obratno.

Če izbiramo palico za manjše in bolj zaraščene vodotoke, bomo verjetno

precej vprašljiva, če upoštevamo, da je največji doseg metrov povprečnega muharja s temi palicami nekje okrog dvanajst do petnajst metrov. Najugodnejša razdalja za ribolov s takimi kratkimi palicami pa je še precej krajša. Ker so namenjene za ribolov na krajših razdaljah, je priporočljivo, da njihova akcija ni prehitra; prej obratno. Najbolje je, da jih kolikor mogoče hitro »naložimo« in, to z nazivno težo vrvic. Obteževanje (pre)hitrih lahkkih palic z eno ali celo dvema številčkama težjimi vrvicami ni smiselno, saj tako izgubimo glavni razlog, zaradi katerega smo se sploh odločili za lahek pribor. Žal je prav prehitra akcija lahkkih palic ena od sodobnih marketinških pasti številnih proizvajalcev. Zato bodimo pri izbiri čim bolj previdni, da se ne ujamemo vanjo in v resnici lovimo s palico, ki je za eno ali dve številki težja od tistega,

kar mislimo. Mimogrede: naslednja od takšnih pasti je deklarirana debelina najlonov, ki jih uporabljamo za trnice. Sam sem preveril njihovo resnično debelino in ugotovil, da je v veliki večini primerov resnična debelina vsaj dve, ponekod tudi do tri desetinke milimetra večja od deklarirane. Tako da so zelo vzdržljivi najloni, debeline 0,12 mm, ki jih z lahkim priborom praktično ne moremo pretrgati, ne da bi palice povlekli vodoravno, v večini primerov v resnici velikokrat debelejši od 0,14 mm.

Ko že pišem o prehitrih palicah, lahko omenim zanimiv dogodek, ki sem ga doživel na enem večjih muharskih sejmov pred leti v Coloradu, kjer so predstavljali novo serijo lahkih muharic Sage Little ONE. Na tovarniškem predstavitevem prostoru SAGE so mi z veseljem ponudili v preizkus dvojko, za katero sem se zanimal. Bazen z vodo je bil postavljen v ta namen in oddaljen le nekaj metrov. Po nekaj poizkusih sem razočarano ugotovil, da na običajnih razdaljah ribolova komaj uspeh upogniti palico. Za vsak primer sem za mnenje vprašal še kolega, ki je imel ob preizkusu enak občutek. Preizkusila sva še, kako se palica krivi pod obremenitvijo in ugotovila, da se vse dogaja samo pri vrhu. Nesel sem jo nazaj in vprašal, katera vrvica je na kolescu. Zagotovili so mi, da je zagotovo številka 2 in da je od priznane znamke. Povedal sem jim, da tista vrvica palice ne naloži na normalnih razdaljah in z zanimanjem pričakoval obrazložitev. Na moje presenečenje so mi samo predlagali, naj za isto palico vzamem vrvico številka 3. Lepo sem se zahvalil in jim povedal, da imam palic številka 3 že dovolj.

Omenjeni primer lepo povzame eno glavnih lastnosti sodobnih lahkih palic: večina je namreč prehitrih in neprimernih za deklarirano težo vrvic. Vsa čast izjemam in modelom, ki pa le potrjujejo pravilo. Posledica tega je, da je naprodaj veliko takšnih rabljenih modelov po zelo dostopnih cenah, saj so verjetno lastniki šele po nakupu ugotovili, za kaj gre. Po drugi strani pa določeno število starejših modelov, ki so znani po kakovosti, obdrži visoko ceno tudi po več letih. Zato bodimo previdni pri izbiri, pridobimo kar največ informacij, po možnosti palico pred nakupom preizkusimo bodisi v trgovini ali pa od nekoga, ki jo že ima; vse je bolje od napačnega nakupa.

Pazljivi moramo biti tudi pri izbiri vrvic, saj omenjenemu trendu sledijo tudi proizvajalci vrvic. Le-ti so se namreč hitro prilagodili hitrim palicam in zanje ponujajo posebne tipe (težjih)

vrvic kot »posebej primerne«. Če nas to ne moti in nam določeni model palice ustreza ali pa si ga želimo, ker smo ga preizkusili, potem ni težav. V nasprotnem primeru pa predlagam enostavno tehtanje sprednjih devetih metrov vrvic in dobili bomo odgovor na vse. V razpredelnih na spletu so navedene najmanjše, srednje in največje teže vrvic za posamezni razred AFTMA in lahko hitro ugotovimo, kam katera vrvica (posledično pa tudi palica) v resnici spada.

Za konec bi rad omenil še eno od težav, o kateri proizvajalci prav tako ne govorijo. Palice nizkih razredov so velikokrat v opisih označene kot zelo primerne za ribolov s suhimi muhami in manjšimi ličinkami. Žal je to le deloma res. V praksi lahko z njimi veliko lažje in brez večjih težav lovimo z malo večjimi ličinkami (npr. številki 10 in 8) in tudi kakšno majhno potezanko kot pa z večjimi suhimi muhami. Večje in košate suhe muhe in droben pribor so lahko pri ribolovu na razdalji ali pa v vetru prava mora. Veliko lažje raztegne predvrnico ličinka z nekaj teže in malo zračnega upora kot pa velika

suha muha. Slednja ima lahko toliko zračnega upora, da zelo lahka vrvica s svojo neznatno težo preprosto ne zadostuje za učinkovito metanje. Velika suha muha enostavno zavira mete z najlažjimi vrvicami. Zato svetujem previdnost pri izbiri, če večinoma radi muharimo z večjimi suhimi muhami, tudi zaradi tega dejavnika. Če muhari- mo samo ob večerih ali pa je določeni dan v načrtu zgolj obisk t.i. *večernega skoka*, predlagam, da se zanj opremimo kar s palico številko 4 ali celo več. Tanka trnica takrat ni več potrebna in kdo ve, kaj nas zvečer čaka v našem najljubšem tolmunu.

Lahek pribor je ob pravi izbiri lahko zelo pomemben dejavnik in ponekod tudi ključ do uspeha v določenih razmerah. Lahko nam pomaga, da uživamo tudi na majhnih potokih ali rečicah. Ni pa vsemogočen in primeren prav za vse razmere; ima pač svoje trenutke. Za vse drugo smo verjetno že preskrbljeni. Ali pa tudi ne in bomo čez zimo, kot po navadi, zopet dognali, da nam nekaj manjka.

*Besedilo in fotografije:
Tomaž Modic*

Odpis drugega dela koncesij

RZS je 2. aprila na MKGP naslovila Pobudo za znižanje koncesijskih terjatev za RD. Svojo pobudo je utemeljila z dejstvi, da se RD soočajo z drastičnim zmanjšanjem prodaje ribolovnih dovolilnic za domače in tuje ribiške turiste. Ob tem pa imajo RD še vedno vse obveznosti gospodarjenja, ki izhajajo iz koncesijske pogodbe in sprejetih ribiško-gojitvenih načrtov.

V teh dneh so RD dobile obvestila MKGP, da se zaradi opisanih razmer RD oprosti plačilo druge polovice koncesijskih obveznosti do države, ki bi zapadle v plačilo v decembru. Vlada je tako izpolnila obljubo, ki jo je dal direktor Direktorata za hrano in ribištvo dr. Bojan Pahor na skupščini RZS 28. junija, ko je delegatom skupščine obljubil, da bodo storili vse, da bi našli pravno možnost, da RD konec leta ne bi bilo treba plačati drugega dela koncesije.

S tem dejanjem je Vlada tudi priznala pomembnost dela sladkovodnih ribičev za ohranjanje življenja v naših rekah in jezerih ter velik pomen ribolovnega turizma za slovenski turizem.

Borut Jerše

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

Ribji fileji v svinjski mrežici in riba po senegalsko

V tokratnih predlogih jedi se bosta prepletli slovenska in senegalska kuhinja.

Ribji fileji v svinjski mrežici

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 1,2 kg filejev (očiščenih, brez kože) tolstolobika ali druge bele ribe – mi smo jed pripravili iz sibirskega jesetra,
- 1 kg svinjske mrežice,
- 50 dag špinače,
- 10 dag čebule,
- 5 dag česna,
- 25 dag skute,
- 2 limoni,
- 2 jajci,
- 10 dag sušenega paradižnika,
- 5 dag filejev slanin inčunov,
- 20 dag masla,
- vejico rožmarina,
- sol, poper.

Špinačo dušimo na oljčnem olju, dodamo sesekljano čebulo, česen in skuto. Vse dobro premešamo in pustimo, da se ohladi. V ohlajeno maso špinače vmešamo še dve jajci. Na svinjsko mrežico položimo ribji file, ki smo ga predhodno posolili, popoprili in pokapali z limoninim sokom. Na file damo špinačno maso in nato zopet file ribe in vse zavijemo s svinjsko mrežico. Na koncu na ribo dodamo kolobar limone in košček masla. Pečemo v pečici pri temperaturi 180 stopinj 25 do 30 minut.

Kot prilogo postrežemo pečen krompir z rožmarinom.

Ob jedi priporočamo belo suho vino, najbolje se podata malvazija ali vino rose.

Riba po senegalsko

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 1,2 kg ribe – krpa ali katere druge ribe,
- 10 dag čebule,
- 15 dag česna,
- 50 dag korenja,
- kilogram krompirja,
- 50 dag zelene,
- 50 dag janeževih gomoljev,

- peteršilj,
- en feferon,
- 30 dag paradižnikove mezge,
- 6 dag sušenega paradižnika,
- 10 dag filejev slanin inčunov,
- liter ribje osnove,
- kilogram riža basmati,
- 0,5 l belega suhega vina,
- žličko konjaka ali vinjaka,
- 0,2 l oljčnega olja,
- sol, poper.

Jed izvira iz Senegala.

Ribi odrežemo glavo in z nožem po dolžini proti repu naredimo luknjo. Vanjo damo nadev, ki smo ga pripravili tako, da v možnarju stremo polovico količine česna, feferon, polovico filejev slanin inčunov in peteršilj.

V večji posodi na oljčnem olju dušimo na lističe narezano čebulo, da postekleni. Dodamo na lističe narezan česen, sušen paradižnik, fileje slanin inčunov, paradižnikovo mezgo, jušno osnovo in vino. Vse dobro premešamo. Nato dodamo na večje kose narezano zeleno, korenje, krompir in janež. Kuhamo 15 minut. Zatem v posodo dodamo še ribo in v pečici kuhamo 30 minut. Ko je pečeno, ribo in zelenjavo vzamemo iz omake ter jo predenemo v drugo posodo in pokrijemo.

Riž skuhamo posebej, a ne čisto do konca, saj se bo še nekaj časa kuhal v omaki. Potem ga odcedimo in dodamo omaki. Premešamo in dušimo še 10 do 15 minut.

Na krožnik najprej postrežemo riž, nanj položimo ribo in okoli zelenjavo ter po vrhu potresemo s sesekljanim peteršiljem.

Ob jedi postrezite rdeče suho vino, merlot ali cabernet sauvignon.

Besedilo in fotografije: Borut Jerše

Čista voda je vir življenja (foto: HanyBany)